

CULTURA POPORULUI

NIMENI NU POATE SĂ MĂSOARE ALTE LUCRURI
DACĂ NU SE POATE MĂSURA PE SINE.

PREȚUL ABONAMENTELOR PE AN:
Pentru învățători, profesori, studenți și săteni 200 Lei
Pentru autoritățile sătești 300
Pentru instituțiile particulare și de stat 400
Iar de la 500 de lei în sus, pentru sprijinitorii acestei foi.

LUMINEAZĂ-TE ȘI VEI FI
VOEȘTE ȘI VEI PUTEA

C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA Nr. 16 Sec. I.

BUCUREȘTI, 19 OCTOMBRIE 1930

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA Nr. 16.

ANUL X, Nr. 338
Apare în fiecare Duminică

Slăbim și cu capul

Noi de mult scriem aici că grija pentru luminarea minții slăbește în Țara Românească. Nu e vorba că n'am avea școale. Avem berechet, numai treabă să facă. Este vorba de îmbrățișarea care li se arată, de plăcerea pe care obținem o simte pentru ele, de cinstea în care se găsec, de setea de a le vedea lucrând tot mai bine și cu spor. De multe ori ai întocmiri, așezăminte, care stau ele cu nume frumos în ochii lumii, dar nu tot așa cu grija lumii de a urmări ce se face în ele și nici ele cu încordarea puterilor lor de a-și împlini cât mai strună rostul lor.

Avem școale, e adevărat, dar le privește lumea cu prețuirea luminării care se dă între zidurile lor? Nu. Mult mai mult se prețuiește că ieși de acolo cu o patalama, adică cu un drept de a dobândi cutare slujbă. Dacă te-ai îmbogățit și cu cunoștințele trebuincioase slujbei, aceasta se întreabă mult mai puțin.

Slujbă, nu carte, asta e ce înțelege lumea despre școale. Cartea, dacă este, e nu pentru luminare, ci parghie de a te sui până la slujbă. Lumina pentru cinstea ei, pentru puterea ei că prin ea te copleștii, te înalți, ajungi mai înțelegător al lucrurilor, mai supțiat în lucru, în vorbă, în purtarea ta, acestea se găsec cu mult mai rar în rețeaua de gânduri care învalvăie școala.

Trebuie să mărturisim că școala de azi nu este înconjurată de atmosfera aceea care o face să rodească, prin grija obștească de care ar trebui să se bucure. Aceasta nu numai în satele, în care locuitorii nu vor să-și dea copiii la școală, ci nici la orașeni. Aceptați, și dacă nu se îngreuză de a-și trimite odraslele la școală, dar numai pentru pricina arătată mai sus. De fapt, bagii de-seamă că fiii lor nu arată nici gust de carte, că umbliă cu școala, doar de-or putea trage cu clapa profesorului, lipsesc dela școală cât pot mai mult, fără nicio împiedicare din partea părinților. În afară de școală, umbliă cu lucruri, cu apucături, cu gusturi care nu se învoiesc de loc cu dorurile pe care trebuie să le aibă un om de carte.

În schimb marea mulțime se umple de alte gusturi. Când este vorba de jocurile care se dau prin așa numitele stadioane, de luptele la care nu e ajuns ai noștri, dar vin și luptătorii de peste graniță, oh! la acestea vezi unde este gustul lumii. Aci vezi miile de oameni cum rolesc cu o sete, cu o înfierbântare care te miră. Pentru a vedea acestea, cheltuiesc cu grăbire, cu lăcomie și timp și bani. Iși iau oamenii dela gură și dau. Frământarea cărnurilor, mișcarea care ieșbește simțurile, întrecerea văzută, acestea sunt cele care luțesc bătaia inimilor și scot mulțimea spre margini de orașe. Cealaltă mișcare, a gândurilor, plămădirea ascunsă a cugetării, căutarea umbrelor minții, prin care omul își are cinstea de om și vrednicia sa de ființă cugetătoare, oh! acestea nu mai au preț. Au rămas în urmă și nici pe departe nu e pentru ele setea care este pentru sărituri, alergături și trânteli. Picioarele și brațele au luat-o înaintea capului.

Că este de trebuință mișcarea acestora, că în ele este viața și putere, că nu trebuie ținute în amorțeală și zăcere, nimeni nu va îndrăzni să tăgăduiască.

Dar oare capul să rămâie la mal multă zăcere decât picioarele și brațele? Și totuși trebuie să mărturisim că el zace.

Capul nu se mai bucură de căutare și fără a fi ajuns încă el la cine știe ce înălțime, iată că i-au luat-o altele înainte. Gustul obștii, roirea multumii nu e către școale, ci către cămășurile de alergare și căscat gura, către încăperile în care luptătorii se arată cu pumnii unii la altul și privitorii se înfierbântă și chluie.

Școala nu se bucură de atâta cinste. Ea înghite în sec și rabdă. Ea stă înainte ca o făptură leșită la lumină din porunca legilor, dar fără însoțirea dragostei obștești, nebagată în seamă și trăind din sila poruncii, nu din dorul, din setea, din gustul lumii.

În aceste împrejurări, școala lucrează mult mai greu și slăbirea ei se bagă de-seamă. Dacă celelalte, către care lumea aler-gă și nu sunt nici ele grozave, dacă, după cum spun veștile de ieri, am fost bătută până și de Bulgaria, la alergările dela Sofia, de care scrie *Universul* de la 15 Octombrie a. e. adică de cel mai slab în asemenea treburi, înseamnă că nu facem treabă bună nici în cele în care suntem ajutați de gustul lumii. Ce să mai facă atunci blata școlară, când lumea nici nu vrea să știe de ea? Se înțelege că va da roade mult mai slabe, ca ale bacheloriatului din toamna aceasta, când n'au isbutit să treacă examenul nici 3000 din cei peste 7000 de înscriși.

Că roadele slabe ale școlărilor se vad, ne este dovada dureroasă un folleton pe care-l citim în *Cuvântul* dela 13 Oct. a. e. Un domn, *Nelu Ionescu*, cercetează cărțile pentru învățătura muziciei în școale și îngrădește cămpele din unele din ele. Citindu-le, îți pui mâinele în cap, de halul necăririi în care sunt scrise. Apoi dacă profesorii scriu așa, ce să mai zici de alții?

Așa se răzună nepăsarea arătată școlărilor. Nu-ți mai este dragă, nici ea nu poate face treabă bună. Se face lucrarea mecanică, de trecere din ceas în ceas, de trecerea notelor prin cataloage, de înscălturii în con-dice de prezență, dar treabă de suflet și luminare de minte nu. Gândurile merg greu, nu se mai rănduiesc frumos în minte și când să cadă pe hârtie, dai peste o înecăltură de nu știi ce să alegi.

Așa este în vremea când gustul lumii nu mai este pentru munea cu capul, ci pentru organele care trebuie să fie la porunca și ascultarea capului. Fugim de cap și de acia ră-mănem fără cap. Iar fără el, numai cu mâini și picioare, nu putem fi oameni.

Arhim. SCRIBAN.

COMORI VECHI

Trecutul unui popor nu se cunoaște din cărțile scrise și din povestirile bătrânilor. În cărți s'au scris puține lucruri, puține fapte și întâmplări din trecut. Mai ales vremile cele departate, veacurile cele dintâi din viața unui neam, nu prea sunt puse la răbojul istoriei. Fie că mai de mult erau puține cărturării, fie că însemnările cele dintâi s'au pierdut, în vâlmășagul și neașezarea vremilor bătrâne, fie că istoria începând să fie scrisă mai târziu, cei ce o scriau s'au luat numai după cele auzite din bă-trâni, viața din trecutul unui popor nu se poate cunoaște numai din cărți.

Să mai adăugăm că în istorie până bine de curând, au fost însemnate numai faptele mai însemnate de războaie sau ale domnitorilor, dar nu însuși felul, de viață de trai și de luptă a popoarelor. Iar sufletul unui neam se cunoaște nu numai din ceace a săvârșit în zile mari și în clipe de primej-dii, ci mai ales din viața lui de toate zilele.

Iar noi suntem datori să ne cunoaștem fiecare trecutul ne-amului pentru a ne putea cunoaște bine sufletul cu puterile lui. Știind cât am prețuit în trecut, ne dăm mai bine seama ce putem face azi și ce putem săvârși mâine. Credința și încrederea în noi înșine crește din această cunoștință. Iar de încredere în sine are lipsă orice popor, care vrea să înainteze în fața lumii și marilor.

Deci pentru a ne cunoaște trecutul avem nevoie și de alte izvoare afară de cele scrise a istoriei sau legendele, povestirile cari trec dela tată la fiu, în legătură cu oamenii, lucruri sau întâmplări din trecut.

Nu e nevoie să întrebăm dela un gospodar să-ți spună el ce fel de om este din ce neam, cât e de harnic el sau nevasta lui. El poate să te și mintă. Dacă ceri vești dela un vecin despre altul, nici odată nu poți ști dacă nu vorbește din pizma.

Dar nouă ne este de ajuns când voim a cunoaște o familie să ne uităm la gospodăria lui: la casă, la ogradă, la grajd, la grădina la vitele lui, la ogoarele și sămănăturile lui, la cei ce fac parte din familie. Dacă vom afla casa mare de piatră, curată cu odăi luminoase, cu multe icoane vechi și nouă, înfrumusețată cu țesături vechi

de zeci de ani, ori și mai mult, dar și cu altele făcute decurând, dacă vom afla un ceaslov, ori o psaltire veche la grindă, o gazetă, alte cărți; dacă ogradă e curată, grădina e plină cu pomi roditori, dacă vitele sunt bine îngrijite și ogoarele bine lucrate, dacă toate uneltele gospodăriei, carul, plugul și celelalte sunt bine îngrijite, noi vom ști ce oameni locuiesc aci *mai bine și mai drept*, decât dacă ne-ar spune ei sau alți străini. Vom ști că familia aceasta se scoboară din alte familii fruntașe, în care au fost și ști-utori de carte, și meșteri în țesut și cusut, că au avut în-înțaiși oameni harnici, cari au lăsat o frumoasă moștenire.

II

Comori vechi.
Tot așa din lucrurile vechi ale unui popor, putem ști mai bine decât din istorie adeseori ce fel de oameni au fost stră-moșii. În tot ce lucrează pe tot ce pune mâna, în tot ce face omul pune o parte din mîntea din simțirea lui, din sufletul său, din bucuria din sbuciumul sau durerea sa. În lucrurile făcute de noi fie ale mâinei noastre, fie ale minții, noi ne punem de *vrem ori ba pe-cetea sufletului nostru.*

Astfel din poezia populară din care ne istorisește în-tâmplări din trecut, cum e mânăstirea Argeșului, poeziile cu haudici, colindele, legendele, noi cunoaștem pe cine a iubit, de cine a legat nădejdi neamul nostru în vremurile îndepărtate, împotriva cui a luptat. Din doinele de jale cunoaștem suferințele și durerea acestui popor, din chiuiturile dela jocuri vedem cum s'au veselit stră-

moșii, ce le-a plăcut și ce nu. Dintre o furcă de tors, sau hăță cishăncăscă frumos chindisită din cusăturile de cămeși și gulere, din țesăturile catrințelor, a șorțului, cunoaștem hărnicia, iubirea de frumos pri-becepea femeii române sau a bărbatului pentru bune și trair-nice lucruri casnice. Dar mai cunoaștem și altceva: că po-porul nostru, deși n'a știut care te în trecut, a fost foarte isteț și cuminte, că a avut un mare simț pentru frumos, că n'a putut fi un popor barbar, pentru că barbarii nu știu să facă astfel de lucruri frumoase.

De aceea aceste comori ale trecutului, ca o mărturie a su-fletului nostru trebuie păstrate. Poeziile cele mai frumoase la care se uită acum popoarele, au fost adunate în cărți. *Dar comorile ce au eșit din mâna românului sau a românului* și care sunt ucise azi de in-dustria orașelor, nu sunt adu-nate decât în mică măsură. *Nu avem săli mari pline cu aceste lucruri decât în câ-teva orașe, nu avem adică decât puține muzee.*

De aceea când vine cineva să vă ceară lucruri vechi și frumoase dați-le cu mândrie când ele sunt adunate pentru muzee. S'au mai bine dați-le pentru a fi puse în dulapuri în casa culturală din sat sau în școala satului. Multe din aceste comori vechi nu le mai folosiți acum. Stau în fundul lăzii ori aruncate cine știe unde.

Unii urmăresc zinic paginile ce-l interesează, tinărul la fel. Dacă tatăl său nu vrea să cum-pere gazeta într-o zi, apoi trebuie s'o cumpere copilul, tinărul sau tinăra, sau soția. Deci se vinde. Copilul, de prin gazete capătă deprinderi bune, așa că atunci când este mare, are cunoștințe pri-vitoare la felul cum să se poarte în societate, să fie bun, blînd, mi-los, cînsit.

Dar, dacă astfel de îndrumări bune capătă copilul din America numai prin gazete, nu este mai puțin adevărat că și în alte părți copiii capătă îndrumări bune pe altă cale, adică prin școală. Așa în Danemarca vedem că se dă o atenție foarte mare copilului atît în școală cît și acasă, de acia un copil de clasa patra primară nu știe ce-i acia minciună. Prin ur-mare educatorul învață înții pe co-pil să nu mintă, sau mai bine zis, îi pune în față lucruri reale, de care copilul să nu se îndoaie

I. Agărbiceanu

La ce poate folosi o gazetă

Un cunoscător al marilor lipsuri, privitoare la scrierile pentru educa-re a poporului, ne spune odată, că: motivul prim căruia se dato-rește lipsa gustului de cetit, este tocmai materia pe care o conțin gazetele și cărțile de lectură, ce le dăm în mâna doritorului de a ceti.

Lucrul este așa și-l aprobăm și noi cu toată convingerea. Pentru aceasta n'avem decît să redăm ceace ne-a spus doi frați români din America, cu privire la felul cum se alcătuiește o gazetă, care folosește atît oamenilor în vîrstă, cît și pentru tineret.

Pentru dezvoltarea gustului de cetit, acolo vom vedea metode foarte practice și anume:

Gazetele sînt scoase cu materii de tot felul, adică pentru oamenii în vîrstă, pentru femei, pentru tineret și pentru copii. Prin urmare, o singură gazetă conține astfel de articole, de acia ies unele cu cite o sută de pagini.

Conținutul ar fi următorul: articole politice, care sunt urmărite în special de bărbăți; articole pri-vitoare la modă, pentru doamne, articole privitoare la gospodărie, creșterea copiilor, igienă, infor-mațiuni cum merg societățile puse sub conducerea directă a femeilor.

Tineretul are pagina lui speci-ală a șportului. Copiilor, le este rezervată o pagină cu un conțin-ut hazliu, diferite figuri morale, din care copilul să poată învăța ceva, pentru că mai tîrziu să poată deveni om moral, cînsit.

Gazeta dacă este lucrată în fe-lul acesta se vinde numai decît.

Copilul urmărește zinic pagina ce-l interesează, tinărul la fel.

Dacă tatăl său nu vrea să cum-pere gazeta într-o zi, apoi trebuie s'o cumpere copilul, tinărul sau tinăra, sau soția. Deci se vinde. Copilul, de prin gazete capătă

deprinderi bune, așa că atunci când este mare, are cunoștințe pri-vitoare la felul cum să se poarte în societate, să fie bun, blînd, mi-los, cînsit.

Dar, dacă astfel de îndrumări bune capătă copilul din America numai prin gazete, nu este mai puțin adevărat că și în alte părți copiii capătă îndrumări bune pe altă cale, adică prin școală. Așa în Danemarca vedem că se dă o atenție foarte mare copilului atît în școală cît și acasă, de acia un copil de clasa patra primară nu știe ce-i acia minciună. Prin ur-mare educatorul învață înții pe co-pil să nu mintă, sau mai bine zis, îi pune în față lucruri reale, de care copilul să nu se îndoaie

Pentru folosul obștesc, pentru propășirea țării acesteia, să nu se lovească în soarta copiilor de școală și în a profesorilor.

De acia nu trebuie privit ușor asupra slujbei celui ce ne învață carte, ci să ne gîndim că mun-cește pentru noi, că-și pune la îndemîna noastră tot ce are mai bun în sufletul său, pentru a ne face oameni.

Și ce mare îi este bucuria cînd vede că ne-am înălțat și că a pus și el o piatră de zidire la temelia ființei noastre, alături de părinți și de silințele noastre!

Deci economii dela altele nu dela școală, căci dacă noi nu avem gazete bune, apoi nici școalele nu sînt de-ajuns și nici nu sînt în-treținute cum trebuie.

Diac. V. FUSSU

Vasile Alecsandri

40 de ani dela moartea sa

Cine mai citește azi pe Alecsan-dri, bardul dela Mircești, poetul clasic, poetul națiunii? Rar de tot ne mai amintim de veselul și po-pularul Alecsandri. Valul uitării s'a așternut și peste amintirea boieru-lui, neoașului moldovean, peste amintirea aceluia „rege al poeziei veșnic tînar și ferice”, cum l-a numit bietul Eminescu.

Doar în manualele de școală, în câteva antologii și rar de tot în vreo revistă literară de se mai amintesc numele lui. S'a crezut și se mai crede chiar că poe-zia lui Alecsandri e o poezie ușoară bună numai pentru manualele di-dactice, bună numai pentru copii, sau cel mult adolescenții și dea- ceea e înălțurat aproape întot-deauna din studii mai superioare, din bibliotecă chiar, unde de multe ori stă uitat necercetat de nimeni. Se zice că Alecsandri nu mai poate fi în spiritul vremurilor de azi. Poezia sa e prea ușoară, e poe-zia unui om ce n'a știut ce-i su-ferința și înfrîntarea tot timpul că a trăit, sufletul său n'a vibrat la dureri mai adînci.

Cu toate scăderile lui Alecsan-dri, cu tot timpul scurs dela moartea sa, trebuie să recunoaștem că poe-zia sa mai ales pasteurile — e încă tînar, pentru că aproape de pămîntul acestei țări, e aproape de natură, are legături cu poporul nostru de răzeși, și e străină de toate patimile orășenești, de toate răzvătirile mai adînci, de multe ori străine de sufletul și înțelegerea noastră

Alecsandri face parte din epoca lui Kogălniceanu, C. Negruzi, Alecu Russo, și împreună cu aceștia *lup-ta pentru schimbarea stării poli-tice, pentru îndreptarea moravurilor, pentru îndrumarea literaturii și înfrumusețarea stărilor lîmbii de către școala latinistă.* În viața s'a bucurat de o foarte mare popula-ritate, datorită faptului nu numai că a scris f. mult și a jucat roluri însemnate în viața noastră politică, ci pentru că a fost *unul din puținii scriitori reprezentativi în viața noastră culturală.* Veselul boier Alecsandri, a fost fruntaș pre-tutindeni pentru că a fost un dărz lu-ptător și un animator.

FLUERUL

*Cîntă tu bătrîn tovarăș, plîngă toată lumea'n cale,
Plîngă deaurile toate, plîngă apele pe vale;
Plîngă păsărică'n codru, doina ta mereu să sune
Jalea noastră a tuturor, lîngă tine-o să adune.*

*Tu din vers îți faci un bocet
Și răstorni potop de jale,
De durere plîng bătrînii,
Toți plîngeau în a ta cale.*

*Tu-ai fost singurul tovarăș credincios, vieții mele
Și străbunilor pe vremuri, cînd trăiau în timpuri grele;
Tu-i urmai tăcut și palid, ca și fețele lor mute,
Și plîngeai cu ei alături, cînd voiau să te asculte.*

*Fluerul bătrîn tovarăș
Al păstorilor pe lună,
Cîntă deaurile toate,
Cîntă codrul de răsună.*

*Cîntă dar și'n noaptea asta, toată lumea să te-asculte
Și la plînsul vocii tale, o să verse lacrimi multe.
Vreau și eu să plîng cu tine, cîci în versul tău bătrîne
Ogîndită-i toată jalea amintirilor străbune.*

C. I. ARNĂUTU

orița, poate sta alături de cele mai bune produceri din literatura cultă. Cine poate egala balada „Mioriței” în frumusețe lîmbii, a imaginilor, decât „Lucațarul” lui Eminescu?

Alecsandri a scris și proză nu numai versuri. Dar această latură a operii lui Alecsandri e prea pu-țin cunoscută, pentru că deși stilul e viu, povestirea e naturală, to-tuși din pricina poeziei s'a făcût o nedreptate cînd s'a afirmat că proza nu este de cîtă însemnătate.

În versuri a scris în sensul li-ric, epic și dramatic. Multe din poeziile din sensul liric sunt scrise ocazional, așa că au avut răsuneț numai atunci.

Dar ceace va rămîne în acest gen, atît timp cît va fi o literatură românească, sunt „pasteurile”.

Sunt frumuseți fără pereche în literatura noastră (afară doar de nuvelele și povestirile lui Sadovea-ția, sufletul, ironia și durerea să-teanului nostru, am putut să ne apropiem de sătean, să-i cunoa-ștem durerile și bucuriile, am pu-tut să prindem drag de literatura populară ne scrisă, am putut să cunoaștem mărgăritarele acestei poezii, (neluată în seamă și chiar urgisită de unii până atunci) din-tre cari unele cum sunt: *Toma Alimoș, Mihai Copitul, Legenda M-rei Argeșului și mai ales Mi-*

Erau aproape de înțelegerea no-astră, de sufletul nostru, de săteni cari au trăit în mijlocul naturii și s'au putut bucura de toate frumu-sețele ei nebnăuite și necercetate de atîția.

„Plugurile”, „Iarna”, „Semănă-torii”, „Cosașii”, „Lunca”, Siretul. Sania și toate celelalte te farmecă în simplitatea lor, în mînuirea ver-sului atît de românească, căci Alecs-andri a fost cel dintîiu poet care a reușit să ne dea un vers curat românesc.

Din poezia epică unde a reușit deștul de bine, cunoaștem altă la-tură a firii lui Alecsandri: nemăr-ginita lui dragoste față de trecutul și credințele neamului nostru. Cine din noi nu a citit și admirat fru-moasele-și „legende” și balade: poema eroică „Dan Capitan de plai” și mai ales „Sentinela româ-nă” atît de vie în redarea miș-cărilor, atît de bogată în imagini, și care odinioară a fost farmecul copilăriei noastre?

În sensul romantic Alecsandri a scris mult și variat. Teatrul său se împarte în 2 epoci: în prima epocă e un teatru de propagandă și lovește în vicile timpului. Unele din subiecte sunt împrumutate de aiurea, dar se potriveșc pentru societatea și viața noastră din tim-pul acela.

E un teatru cu tendințe, care caută a lovi în scăderile noastre cu scopul de a le îndrepta.

În a doua epocă Alecsandri își alege subiectele din trecutul istoric. Astfel ne-a dat pe furtunaticul și aventurierul „Despot Vodă” și cele două piese: „Fântâna Blanduziei” și „Ovidiu” în care găsim o compoziție superioară și un con-flict sufletesc destul de interesant.

Temp de o jumătate de veac Alecsandri a muncit fără odihnă pentru crearea unei literaturi românești, a unei lîmbi pe care voiau mulți să o strice, pentru cre-iarea unei Români moderne, pen-tru căutarea comorilor îngropate în întunericul satelor noastre, pen-tru apărarea naționalismului și ro-mânismului. Toate aspirațiile mari ale țării, Alecsandri le-a îmbrățișat, și aproape nu e operă mai însem-nată în tot ce-a scris, care să nu fie pusă în serviciul neamului no-stru. Negreșit că au fost contra-ziceri între firea lui reacionară și spiritul democratic pe care-l a-aducea din strănătate” între obăr-șia și sufletul său, contra-ziceri cari au pînăciuit oarecari scăderi operii sale, dar cu toate acestea Alecsan-dri a fost nu numai un mare poet, ci și un mare luptător animator, un adevărat cetățean al țării sale în slujba creia a pus toată munca sa, timp de o jumătate de veac. Alecsandri, rămîne poetul clasic român, poetul naturii și al credin-țelor românești și adunătorul po-ezilor poporane.

G. L. MARINESCU

CULTUL DIVIN ORTODOX

6. SFANTA LITURGHIE

La aminte creștine că acum te apropii către unul din cele mai însemnate puncte din desfășurarea cultului divin din Biserica noastră, la sfânta liturghie, și anume ceteria Apostolului și a Sf. Evanghelii. Cu sufletul curat, împăcat cu toată lumea, senin și cu credință nestrămutată privește spre sfântul altar.

Vezi, creștine, că cel ce citește Apostolul în mijlocul Bisericii, preînchipuie în însuși apostolul, care cu graiul lui dumnezeesc a convertit popoarele să urmeze pe calea adevărului trasă de Isus în lume. Tu ești dator ca în timpul ceterii să nu stai în strană și să fii cu toată luarea aminte la tot ce grăește Apostolul. Când vezi că Preotul Bisericii în acest timp vine și cădește, tămiind Biserica să știi că aceasta înseamnă că Duhul lui Dumnezeu să revarsă ca o bună mireasmă în sufletul creștinilor.

Când vei auzi pe preot dintr-o stăruie zicând: „Cu înțelepciune dreptă”. Creștine, cazi cu fața la pământ, îngenunchi pe lespedea rece — că acum vorbește însuși Domnul Hristos.

Ascultă cu băgare de seamă cele ce spune în Sf. Evanghelie — și toată viața ta să le faci, căci cuvântul din Sf. Evanghelie este cuvântul care conduce omenirea spre limanuri ferice, după cum steaua polară conduce pe răstăcit acolo unde voește. Aprinde o lumânare în sfeșnicul care arde în fața Sf. Evanghelii, când o citește preotul. Că acest sfeșnic înseamnă lumina adevărului Evangheliei,

care a străbătut întinerul necredinții, în care se aflau popoarele înainte de venirea Mântuitorului, care luminează și acum înaintea vieții noastre.

După ceteria Sf. Evanghelii, creștine, tu vei auzi pe preot întonând ecenții, la fiecare din acestea, tu fă-ți cruce, fiindcă preotul se roagă pentru tine și pentru toată lumea, prezentă și neprezentă în Sf. Biserica. Ectenia și rugăciunea pentru cei chemați e ultima cerere ce o face preotul și creștinii botezați, pentru catehumeni ca Dumnezeu să caute cu milă spre ei, ca și ei să se învrednicească sfântului Botez, ca să poată lua parte la plinirea Sf. Liturghii. În timpul acesta, creștinilor să stați cu capetele plecate.

Prin Ectenia „Căți sântei chemați ieșiți”, se înțelege următoarele:

În vechime, catehumenii erau invitați a părăsi Biserica, nefiind desăvârșiți prin botez ca să ia parte la dumnezeiasca sfințire a darurilor, care urmează a se săvârși în liturghia credincioșilor. Astăzi când se zice această ecenie se lasă perdeaua în jos, iar creștinii care sunt botezați rămân pe loc până la sfârșitul sf. slujbe, iar dacă vreunul care nu este desăvârșit prin botez, îndrăznește să rămână, pe acela mâna lui Dumnezeu îl va pedepsi. De aci urmează partea II-a a sf. Liturghii și anume „liturghia Credincioșilor”.

Preot. DEM. I. ILESCU

Cărturăria românească

Românii sau Moldo-Valahii, cum ne numesc străinii, sunt unul din popoarele care în vârsta de mijloc s'au deosebit mai mult prin virtuțile militare și prin lucrările duhului.

Ei mai întâiu în Europa avură armate permanente. Ei în vreme de mai multe veacuri au fost așezători și așezători împotriva islamismului și a barbariei asiatică. Numele lui Mircea cel Mare, lui Vlad Tepeș, lui Ștefan cel Mare, care s'a numit bulevardul creștinătății însuși de capul lumii catolice, a lui Mihai cel Viteaz și a lui Șerban Cantacuzino, care cu Sobieski a scăpat Viena de stăpânirea semilunei, merită de a fi cunoscute de toți cei ce se interesează la binele omenirii; căci cu sângele lor vărsat ei au aprins pe musulmani de a pătrunde în pieptul Europei, și prin urmare ei au bine meritat dela patrie, dela creștinătate și dela civilizație. În timpurile de pace, ale căror dulcedă ei arareori au gustat, Românii s'au deosebit prin principiile lor de dreptate, prin instituțiile lor politice și prin cultura științelor și a artelor de deosebite feluri. Ei au fost din cei d'întăiu care au conștințit toleranța religioasă și libertatea conștiinței, care au îmbrățișat tiparul (1512), care au adoptat limba națională în biserici

(1460), cancelariile și școlile lor, ce în al XV-lea, al XVI-lea și al XVII-lea veacuri se bucurau de o reputație întinsă și unde sau formă un mare număr de oameni însemnați, între care Sobieski cel Mare, fratele mântuitorului Vienei. Codicile lor au slujit de model la ale Rusiei, și instituțiile lor au fost imitate de țările din Europa. Mulți dintr'înși și-au făcut o reputație literară în Europa; și a cita numele unui Nicolae Milescu, învătătorul reformatorului Rusiei și cel d'întăiu ambasador al acestei puteri în China, a unui Petre Movilă, fondatorul Academiei dela Kiev, a unui Pavel Berindei, sub numele de Rutinski, autor al celui d'întăiu dicționar slavo-rusesc, a unui Herescu, scriitor vestit și fondator al Universității Moscovei, al unui Dimitrie Cantemir, istoric al Turciei și președintele Academiei de știință dela St-Petersburg, a unui Antioh Cantemir, Boileau rusesc, ar fi a dovedi îndestul și la ei mai necrezători că acest popor, cu toate că neconținut a fost prada războaielor străine și opresiei dinăuntru, dar n'a încetat de a cultiva artele păcii; astăzi încă manuscrisele sale cele vechi și cusăturile sale de aur și mărgăritar se privesc de învâțări și călători ca un cap-d'operă de caligrafie și adresă și s. c. l.

după GEORGE COȘBUC

Activitatea „Astrei” basarabene

Societatea culturală Astra de peste munți a descălecat după război și în Basarabia, ca să facă acolo treabă culturală și de bună creștere națională. De curind, ea își trîmbițează laudele ei, ca să se vadă ce a făcut în toată vremea aceasta în Basarabia. După cum le citim în ziarul Cuvântul dela 5 August a.c., vedem că-și înșiră 13 puncte cu astfel de laude și alte 3 cu planul celor ce mai are de gând să facă.

Găsim pomenite aci o mulțime de lucruri care merită toată cinstea. Dar fiindcă știm obiceiurile din țara noastră, unde multe sunt pe hirtie și te minunezi de cite citești, ne întrebăm și aici: Oare ori fi mergind toate așa cum sunt laudate?

Dacă citim punctul 1, aflăm că Astra scoate în Chișinău foaia săptăminală Cuvânt Moldovenesc, trebuie s'o credem, fiindcă Cuvântul Moldovenesc este cu adevărat o foaie de toată ispravă, care-și îndeplinește vrednic chemarea sa. Noi o vedem des și totdeauna ne face plăcere prin cuprinsul ei.

Nu e tot așa însă cu alte puncte. Vedem că Astra Basarabiei se laudă cu activitatea ei pe tărîmul sporturilor. În aceasta însă, noi mai știm și relele ei, pe care nu le spune, alături de laudele cu care se încarcă. Noi, încă din luna Aprilie din acest an, fiind în Chișinău, am băgat-de-seamă, cu mare părere-de-rău, că această Astra își pune multe din zbuguile sporturilor ei în ziua Duminicii, drept la ceasul slujbei bisericești, la 10 dimineață. Și cînd ne gîndim că președintele de onoare al acestei Astre este Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Gurie, lucrul acesta se arată și mai ciudat. Cum? sub ocrotirea unui Mitropolit, dumnealor îndrăznește să neînțelească Duminica în felul acesta?

Am mai băgat-de-seamă că, la acele zbuguile ale sporturilor Duminica la ceasul Liturghiei, se întovărășesc cu creștinii și Evreii din tovarășia lor de sporturi numită „Macabii”. Apoi cum vine asta? Sunt poftiți și Evreii care-și înșiră în Cuvântul lor și să vadă cum noi, Românii, ne călcăm Duminica noastră?

Aceasta se cheamă nerușinare și cînd o societate care se laudă că face „educație cetățenească, morală, culturală, socială” și altele, dar făptuiește astfel de treburile, ea nu merită cinstită, nici ajutată. Din partea Bisericii, trebuie să i se retragă tot sprijinul și să fie arătată în fața obștei drept societate stricătoare de suflet.

Noi lucrul acesta îndată ce l-am aflat, l-am înfățișat cancelariei Mitropolitului din Chișinău; am spus că I. P. S. Mitropolit Gurie nu mai poate ocroti o asemenea societate și am scris mai mult despre fapta aceasta în ziarul bisericesc din București Crucea. Acum, cînd vedem că Astra își sună laudele ei, ne simțim datori să strigăm din nou că am strigat mai sus înainte și să cerem ca Astra să-și îndrepte paștele, iar de nu, să nu i se mai dea niciun sprijin.

Părinții și domniile din cancelaria

Mitropoliei Chișinăului mi-au spus că și dumnealor înșiși au băgat-de-seamă aceasta și că au spus cîrmuitorului Astrei, care e un medic, dar că domnia sa este înverșunat în punctul său de vedere. Apoi dacă e așa, să fim și noi înverșunaji în punctul nostru de vedere creștinesc, să-i lăsăm în păcatele lor, dacă nu vor să înțeleagă. Ducă-și înainte treburile în tovarășia Evreilor, iar noi să-i arătăm lumii ce fel de treabă fac.

Arhim. SCRIBAN

CERC PASTORAL

În satul Miorcani din Jud. Dorohoiu la 21 August a. c. a avut loc un cerc pastoral. De dimineață poporului au umplut biserica și grădina. Serviciul divin a fost oficiat de preoții: T. Tomagiu (Păltiniș), Mihai Mironescu (Crasna-Lenca), N. Sudor (Rădăuți) și I. Simionescu (Miorcani). Predică a ținut Pr. I. Perju (Mitoc) care a vorbit despre „Dragostea la locașul Domnului”, arătând cum trebuie să se poarte creștinul față de biserică și cum să îngrijească de ea. După terminarea Sf. Leturghii a vorbit părintele protopop Gh. Ștefănescu și a îndemnat poporul să-și întărească credința în bunul Dumnezeu.

S'a oficiat apoi de către șapte preoți un parastas pentru eroi, pentru cei morți în nenorocirea dela Coștești și pentru preotul Victor Mironescu fostul paroh al satului, mort anul trecut.

În curtea bisericii s'a săvârșit sfințirea apei și toți credincioșii au luat acasă aghiazmă. Tot aici a vorbit Pr. V. Ghiorghiu (Livezi) combatînd obiceiurile rele de după război: luxul, petrecirile, cheltuielile cu modele și balurile. Sfinția-sa cu lacrimi în ochi a arătat cum a dispărut horele noastre și au fost înlocuite cu „balurile”.

La sate nu mai găsești fiicău și fată ci „cavaler și domnișoare” boite. La balacum se alege „regina nopții”, „regina zorilor”, „a dimineței”, „a frumuseții”, „un batalion de prințese”, etc. etc. cheltuielile inutile și fapte necugetate. Părintele Tomaziu a împărțit parohienilor cărți religioase în mod gratuit.

La ora 2 d. a. toți membrii cercului pastoral s'au adunat în ședință intimă la locuința Pr. I. Simionescu. S'a discutat asupra subiectului: „Taina mărturisirei”. Au luat cuvântul în această chestiune Pr. V. Ghiorghiu, S. Mironescu, N. Sudor etc. și s'a ajuns la concluzia că se cere în modul cel mai folositor de a se da toată importanța acestei sfinte taine.

EUGEN LUNGU

PROPAGANDA ANTIALCOOLICA

Xilografie de I. Gheorghiu.

Alte și Bibiluri

Iubirea lor de patrie...

Socotesc că, după Dumnezeu, cea mai mare iubire ce trebuie să hrănească omul în sufletul său este: iubirea de patrie ea și cu celelalte sentimente nobile, cu iubirea de patrie, omul se naște cu ea, totuși ea trebuie zilnic însuflețită căci în lume azi sunt atâtea tentațiuni, în cât acest sacru și nobil sentiment, Iubirea de patrie, a rămas pe planul al doilea. Dela războiul mondial lumea a devenit d'un egoism feroce, d'un gust de speculă scandalos, despre care nu se știe nimic în vechiul regat.

Aceste plăgi sociale egoismul și specula era apangaliu străinilor, în sufletele curate românești nu'ncolțeau nu creșteau atât de veninoase buruieni.

Cine a stat să studieze mersul social, a văzut că în toate unghiurile României-Mari, la orașe ca și la sate, la tineri ca și la bătrâni, strălucește'n ochi: iubirea de sine, răvna după câștig parecă și mai aprinsă decât lițele străine.

Copilul cel mai crud, e fericit cînd te poate'nșela, fie la cântar, fie la înmărmătoare, fie la câte un coșuleț cu smeură, ori cu fragi, în fundul căruia grămădește cât mai multă cruză. Subrezenia aceasta morală are tîlc, ea n'a isvorât din senin. Stăvilirea ei cum s'ar mai putea face, cînd noi cu toții am dat drumul străinilor în ogoarele noastre, ne am lăsat cuprinsi d'o lipsă de control formidabilă, d'o desinteresare orientală.

Ce zic eu? Acum și orientul ne este superior. Kemal Pașa, Gogiu, cum i se zice acum, a isbutit a scoate pe turci din apatia lor. Fiecare musulman caută a se face util patriei sale; tembelismul lor trecându-ni-l nouă cu succes.

De vină suntem noi toți cei culți și poporul n'are de unde lua

exemple alese. Nimeni, în țara aceasta, nu'și mai face datoria ca înainte de război, nimeni nu se mai ține de cuvânt, nici politicianii, nici funcționarii superiori și inferiori, nici preoții, nici învățătorii, nici femeile din societate, nici mamele... Ele pe unde sunt?... De cînd lipsesc de lângă copiii lor, n'a fost văzut cât s'au făcut ei de teribili?

Cine citește ziarele cotidiene, revistele sau se duce la teatre, ori cinematografe (mare calamitate) se'ntoarce acasă cu capul, tobă de prostii, cu sufletul înverșunat de intrigă, delapidări, falsificări, trădări, vânzări de conștiințe, crime, pornite până și din birouri, dela catrede, Casse de bancă, Dumnezeule!... Pornite până și de la altare, că și preoții s'au apucat de speculă și de politică, această grozavă plagă socială, care a cancerat artera puternică; cinstea prin care respira România Mare.

A ruinat viața economică a țării, n'aveninat inimile, a pervertit caracterele, de toți lucrează spre a parveni, nu pentru progresul și binele țării ci pentru: *Scală tu să șed eu.*

Politica pe căți nu schimbă din om muncitor și modest în Lichea parlamentară, care de pe jețul de caliea dela cameră, ori dela senat, nu te mai cunoaște, nu'ți mai poți da cu Strămurărița pela nas.

Cine a citit Istoria popoarelor a'nțeles că Grecii și Romanii, au fost stăpînitorii lumii cunoscute p'atunci, cînd au înnumărat mai mulți patrioți. Decăderea acestor popoare, a'nceput d'atunci de cînd a slăbit în sufletul lor patriotismul. Nici la Romani nu mai este un *Mucius Scaevola*, un *Regulus*. Nici la Greci un *Pericles*, un *Leonida*. Nici la noi un *Tudor Vladimirescu*.

Spiritul național la noi, ca și aiurea, azi lipsește cu desăvârșire. Cine cercă a spune cuvântul în chestiuni cari sînt de demnitate și de avântul național și cultural al țării, de drepturi și datorii ori e persiflat, ori împins cu pompe pompiere, ori împins, lovit cu patul puștei și dus la pușcăriie sub escorta baionetelor...

Cine mai cutează azi a vorbi despre faptele mărețe ale'naintașilor noștri? Literați, savanți, artiști, eroi ai neamului, dorm cu țărână'n gură în cimitir, stau copleșiți de bălării. În presă citii apeluri ca să facă statură străinilor, cari ne-au laudat doar cînd le-am umplut buzunarele, ne-au n'vâțat ceea ce știam mai bine ca ei; cînd nu le mai dăm întorc cojoaca, ne critică și despre România spun, doar că acolo să mănînce bine, sunt fete frumoase și și aleg tipurile inepte dela noi pentru romanele lor.

Unde sunt mamele devotate, cari să vegheze asupra copiilor lor să nu li se pervertească sufletul? Unde răbdarea lor d'a crește câte zece copii, ca mama mea și tatăl meu, să le însuflețitul: *Iubirea de D-zeu, de patrie și de aproapele*, până la așa măsură încât și azi, dacă nu m'oi duce la biserică, gîndesc că mă scol părinții dela masă. Unde lecțiile pe cari ni le facea d-ji profesor Ionescu și părintele Floru, la școala Centrală de ieșean din clasă cu ochii umzei de lacrimi și cu sufletul mai înflăcărat ca al Ioanei d'Arc?

Azi toată lumea funcționară se uită la ceas, să treacă timpul și luna, ca s'ajungă oamenii la *Bugetul Statului*; patria și morala sunt ficțiuni; iar *Manon* tronează, în toate clasele sociale, în toate sufletele, în orice clipă a vieții religioase, politice, economice a acestei țări, pe care fiii ei o sugrumă cu patriotismul lor, toți luptă din răsputeri s'o arunce cât mai repede în prăpastie...

SMARA

Intrebare și răspuns

Doi învâțaji întălnesc odată pe un cioban care suia oile la munte. Unul din ei ca să ia peste picior pe cioban (să-și bată joc de el) îl întrebă: — De unde, cum, câte? —

Dar ciobanul care era foarte isteț nu stătu mult pe gînduri și răspunse: — De la văi la munte Toader și cinci sute! —

Un om prășea cu o femeie. Un trecător le zice: — Bună ziua omule cu femeie! — Dar femeia atunci răspunse: — Bağ de seamă omule, că nu e omul cu femeia sa, căci mama acestui om e soacra mamei mele — Cine erau cei doi lucrători? —

Măgarul călare pe cal

Odată un moșier fuful trecea călare pe un cal de soi bun. În vâțătorul satului venea dimpotrivă călare pe un biet măgar. Moșierul ca să umilească pe învâțător îl întrebă cu glas tare: — Cum mai merge măgaru D-le învâțător? — Cum să meargă: Călare, D-le, călare pe cal! —

MARTHE OLIVÉ

Voalul Princesei Ceaja

— POVESTE —

trad. de D. I. DOGARU

În țările necunoscute ale văzduhului trăia dulcea și frumoasa princesă Ceaja. Se vorbea că palatul ei era unul din cele mai minunate, din câte se văzuse vreodată... dar din nenorocire regalul ei era așa de sus, înfășurat într'un voal așa de des, încât nimeni nu-l pătrunsesse, așa că sărmana copilă trăia de atîta vreme într'o complectă părsire. Câte odată princesa își părăsea locașul însoțită de cîneva din suita sa, și pornea să-și vadă prietenii, stăpîni ai aerului.

Ea îi poftea să vină s'o vadă, le arăta ce drumuri să apuce pentru a ajunge până la dînsa; dar întunecoasele căi ale împărăției sale nu puteau fi văzute decît de frumoșii ei ochi catifelaiți cu străluciri pline de dragoste, cărduri de prinți ce-și luau îndrăzneala de a o vedea, rătăceau în hăul fără de capăt. Astfel princesa Ceaja era mereu tristă; plîngea adesea

dar lacrimile în loc să deschidă vre'o cale ce ar duce spre palat, nu făceau decît să întunece mai mult drumurile făndu-le aproape neumblate.

Într'o zi tînăra princesă se văzu sfârșită de plîns și de supărări, copleșită de prea marea singurătate în care se afla, se hotărî să pună capăt suferinței mergînd ea singură să caute pe acel cu care ar împărți sceptorul, dăruindu-i puterea ei. Se înveșmîntă într'o rochie de culoare cenușie, își puse peste frumosu-i păr o cunună de boabe de rouă, din care se desprindea un voal lung străveziu, învelind-o cu totul, lăsînd în urma ei o trenă albă întocmai ca cea a dimineților de Mai. Atunci ridică cu brațul său metetezului imposibil de pătruns; palatul, regalul tot se perdu și ea însăși se depărta în liniște împăcată... Cu pas încetșor și calm trecu prin nouri și se îndreptă către M. S.

Timpul. Poposi în preajma acestui neobosit bătrîn murmurîndu-i cu vocea rugătoare:

— Doamne ascultă ruga nenorocitei de mine; lîi cer să mă păstrezi lungă tine. Sunt așa de nenorocită și te rog! Fă-mi plăcerea lăsîndu-mă să te însoțesc pretutindeni...

Dar timpul reluîndu-și mersul, nu iute îi zise fugînd:

—Nu, nu copilul meu; nici un lanț nu poate pune stavila în drumul meu; nici un înșoțitor nu trebuie să-mi urmeze drumul, trebuie să mă grăbesc să ajung la capăt...

Atunci sărmana Ceaja fără a se descuraja porni spre locașul lui Vînt Împărat. Plină de grijă așteptînd răspuns, se frămînta, cînd speranțele i se împrăștiară.

— Sunt logodit cu zeita Zefirilor, iar fiul nostru Aquilon a cerut mîna prințesei Briza. Drăguța mea, vezi că nu pot nimic pentru tine.

Frumoșii ei ochi i se umplură cu lacrimi și tremurînd se întoarse spre regalul Uraganelor; dar și aici suveranul îi răspunse:

— Princesă, te vei plicti la noi, căci eu și nepoata mea, regina Furtunilor ne petrecem viața în gemete înspăimîntătoare.

Ceața porni suspinînd, pe drumul ce duce către împărăția Vijeliilor. Ajunsă se aruncă la picioarele Tunetului, frîngîndu-și mâinele:

— Doamne, iartă-mă dacă am cutezat a mă urca pe aceste înălțimi; dar nu mă isgoni și ascultă-mi ruga: Sunt singură pe lume, sunt sfârșită de singurătatea în care trăiesc de atîta vreme, viața mi-i așa de tristă, aș vrea să-mi găsesc un lanț care să mă lege de viață să mă facă să iubesc!...

O voce înspăimîntătoare a cărei izbucnire făcu să se cutremure zidurile înfricoșatului palat, îi răspunse:

— Cine a îndrăznit să intre în această locuință? Nu știe oare că soția Regina Fulgerilor, te poate distruge cu o singură privire pentru nesocotința ta?

Un sgomot înfricoșat se auzi și sărmana copilă fuși îngrozită căt mă iute, cu peptul plin de sughituri, cu părul în desordine. Culegîndu-și cele din urmă puteri, strîngîndu-și mantaua transparentă trecu pe la poarta lui Vară-Împărat ce-și încalzea inima la razele dogoritoare ale soarelui fînînd pe genunchi pe frumoasa lui soție Primăvara.

Ceața disperată făcu o nouă și îndrăzneală încercare pătrunzînd în palatul atât de temut al lui Moș Crivăț. Făcu cățiva pași în spațiul și se trezi acolo.

Trecînd prin întinsele grădini acoperite cu zăpezi, scoborînd peșimi; dar nu mă isgoni și ascultă-mi ruga: Sunt singură pe lume, sunt sfârșită de singurătatea în care trăiesc de atîta vreme, viața mi-i așa de tristă, aș vrea să-mi găsesc un lanț care să mă lege de viață să mă facă să iubesc!...

O voce înspăimîntătoare a cărei izbucnire făcu să se cutremure zidurile înfricoșatului palat, îi răspunse:

— Cine a îndrăznit să intre în această locuință? Nu știe oare că soția Regina Fulgerilor, te poate distruge cu o singură privire pentru nesocotința ta?

Un sgomot înfricoșat se auzi și sărmana copilă fuși îngrozită căt mă iute, cu peptul plin de sughituri, cu părul în desordine. Culegîndu-și cele din urmă puteri, strîngîndu-și mantaua transparentă trecu pe la poarta lui Vară-Împărat ce-și încalzea inima la razele dogoritoare ale soarelui fînînd pe genunchi pe frumoasa lui soție Primăvara.

hotărît un loc pe tronul împăratesc. Îi întinse mîna sa osoasă și înghețată. Princesa o puse pe a sa, dar asta era prea mult pentru biata copilă.

Încercarea fusese lungă și grea; lacrimile, frica, durerea, frigul și bucuria o sfârșiseră.

— Mulțumesc, murmură, mulțumesc, îți datorez toată fericirea mea. Îmi voi îndeplini cu credință datorile și veacurile mă vor afla aproape de tine la locul pe care mi l-ai dăruit. Sufletul meu este al tău pe vecie... adio... adio...

Și înveșmîntîndu-se în lințoliul său transparent, corpul îi dispăru încet, încet între cetele voalului, rochia îi îngălbeni, surăsul așa de trist i se șterse, părul îi albi iar ființa i se destramă în acest abur fără culoare. Cățva timp se mai zări sub acești aburi un spectru încântător, un spiriduş, un geniu al văzduhului apoi dispăru lăsînd în mîinele bătrînului voalul pe care îl purtase mereu și a căruia falduiri scuturați de fior o făcură de afătea ori să tremure.

Multă vreme o privi bătrînul, apoi duse voalul la buzele sale înghețate. Repede vestmîntul se ridică în aer ca o răsufare ușoară, căci sufletul Ceței se topise în suflarea iernei.

Princesa își ținu vorba și își luă cu punctualitate rolul impus. Deatunci înaintea domniei lui Moș Crivăț, Ceaja timp de trei luni înveșmîntăză natura cu voalul ei cenușiu pe care-l numim negură.

Deaceia toamna cînd trecem prin păduri, cînd pașii ne duc tăcuți pe covorul de frunze moarte, ne simțim adesea pătrunși de o tristeță adîncă, de o melancolie fără nume.

Deaceia, poate, străbătînd acești aburi albicioși, devenim serioși, visători, distrași, căci sufletul prinsese în poveștele nenorocirele, suferințele, frica și supărările. Ea ne arată colo la orizont pe coastele fugitive ce se zăresc abea, o bucată din rochia spălăcită pe care o purta, punîndu-ne pe fiecare cracă moartă, pe cea mai mică mlădiță, pe cea mai proaspătă verdețică câteva picături de apă curată clăra și limpede, cari nu sunt alt ceva decît lacrimile prinsesei.

Deasemenea, amintiri-vă, atunci cînd veți trece pe cîmpie înainte de a intra în iarnă de acești aburi, pe care îi numim ceață sau negură, căci ei sunt lacrimile vălului și sufletul prinsesei „Ceaja”.

Idolul Hoitului

Nu odată am scris noi ca astăzi ne izbină nu numai de celace a fost totdeauna plingerea îndrumătorilor suferinți ai mulțimii: că oamenii pot avea mult să trăiască cu trupul decât cu sufletul. În adevăr, mulțimea oamenilor, lăsați în voia lor, merg mai degrabă spre îndestulările trupestă decât spre cele sufletești. Dacă nu-l înfrânge și nu-l îndrumez, doborât, care zace în fecare om, o ia totdeauna înainte și silește pe omul neluminat să trăiască în felul doborâtului și nu într-ai omului.

Dacă omul merge astfel din înșușii pornirea lui, cărmătorii săi trebuie să-și dea seama de aceasta și să-l îndrumeze a trăi ca om, cu poftă mai înalte, cu doruri de îndestulări sufletești. Dacă înșuși cărmătorii sunt tot ca mulțimea, dacă și unii și alții slujesc mai mult trupului decât sufletului, atunci e vai și amar. Atunci ai a face cu bestii și nu cu oameni.

O asemenea stare a vieții a fost starea păgânismului. În trecuta viață păgânească, acea de înaintea creștinismului și la începutul lui, nu era numai omul răzleț care trăia după poftele trupului, fără o cărmuire mai înaltă; ci înșuși întocmirii vieții obștești erau în felul acesta. Ea înșuși îndruma spre căutarea și huzurul trupului mai înainte de orice.

Când mulțimea din Roma căuta numai jocuri și hrană și când stăpânirea o sătura cu acestea; când obiceiul poporului roman de odinioară avea bencheduata ca lucruri din cele mai înalte ale vieții; când privirea luptelor în care se vărsa sânge omenească era privilegiată din cele mai ademenitoare; când pregătirea cu trupul, ca să te înfățișezi bine la astfel de lupte, erau treburi din cele mai însemnate în vremea acea; însemnate ca înșuși viața obștească era așa îndrumată, ca să fie trupul organului cel mai căutat al grijilor omului.

Aceasta era o trasătură a vieții păgânești. Noi, când zicem azi păgânism, înțelegem trecerea trupului înaintea sufletului, grija pentru trup cu mult mai mare decât cea pentru suflet.

Dacă primim acum pes e viața noastră, înarmați cu această înțelegere, ce putem zice despre ea? Zicem că însemnate o întorcere spre păgânism. Dacă este cu dreptul să vorbim despre păgânismul din vremea de față, ca o întorcere spre vremurile care au fost odată, dar de care creștinismul ne-a curățat.

Săbînd credința creștinească, deci oamenii nemai având frâna pe care au avut-o în trecut, lăta-i că ușor se întorc spre păgânism; spre înclinarea către hoit, în loc de a avea sufletul drept ca mai înaltă grijă a noastră.

Dar este adevărat că lumea de azi este îndrumată mai mult spre grija trupului decât spre cea a sufletului? Nu sunt acestea înegriți ale vremii noastre; pe care le scornesc oamenii pofitori să trăim cu toții ca la mânăstire, fără rău, fără veselie, tot mohorâți și oftând?

Tara ține mare mulțime de școlări și alte așezăminte care sunt pentru desțelirea sufletului și înălțarea lui. Cum s'ar putea deci ca trasătura vremii noastre să fie mai mult desțelirea cu trupul și nu a cea cu sufletul?

E adevărat că țara face așa. Dar școlarii erau și pe vremea păgânului și pe vremea păgânismului era în floare. Școala poate fi un așezământ pentru îndrumarea sufletului; poate chiar să fie și pusă întru acesta; dar nu urmează să și face. Ea este un organ, care se poate mișca așa și așa.

Când o vreme este străbătută de un duh oarecare; când este pornită într-o parte sau alta, atunci și așezămintele ei se înclină încoace și încolo. Poți să ai așezăminte de care să fie puse a face una, și ele să facă alta.

Noi doar avem teatrele noastre zise „naționale” și totuși s'ar ridicat anul trecut aspră plângere, chiar de la Ministerul Școlărilor, că teatrele noastre dau înaintea obștii așa buchi, înscă spurcă sufletele celor de față.

Așa se poate întâmpla și cu școlările: ele să fie puse a înălța sufletele și totuși să fie foarte străbătute de duhul păgânismului; să-și îndepinească slab rostul lor sufletesc și să lase frântul siobod pătrunderii păgânești.

Asta e celace se vede. Multe școlări îndepinesc un rost formal al lor; iar în fapt școlării lor sunt mânași de poftele huzurului trupest.

Ce să fie oare cu celace d. Const. Bacalbașa scria anul acesta? „Elevii de școală — pe unde cumose eu — în special cel din clasele V, VI, și VII (cursul superior primar), nu frecuențează școala, merg la birturi, în cărciumi, joacă, și cu capul plin de alcool se dedau la tot felul de năsbății” (vezi *Universul*, 30 Aprilie 1930).

Școala, cași alte așezăminte, dacă nu are un duh prea puternic, se simte mânăta la vale de alte duhuri. O întregă rețea de simțire se întinde, care străbate pretutindenea și le mișcă pe toate.

La cântăriți faptul că, în vremea când deseori auzim stragnica plângere că la noi nu se mai citește, că biata carte, ori cum ar fi, tot ea rămâne unelita învățăturii; în vremea când se aude o astfel de tânguire despre carte, totuși lumea dă năvala cu mile (vând spun că lumea dă năvala cu mile) ca să vadă cum căjiva tineri își înarmează pumnul cu unelte de fier numite box și-și reped loviturii în făclii, în nas, în ochi, în frunte, în piept, ba și mai rău; își fac cucule, își destramă cărurile, cad jos ameții, își țigăni, curge sânge. Nu seamănă a acestea cu celace faceau gladiatorii din vremea Romanilor? Și dacă cel din vremea noastră nu mor, dar nu este aproape?

Aceiași mulțime alarăgă să vadă alte feluri de jocuri, și a doua zi citești la

ziare largi dări-de-seamă despre ce a fost.

Fiind pornite gusturile așa, nu-și țin firea nici așezămintele care sunt puse pentru altceva. O societate ca „Principalele Mircea” vestește mulțimii că pune la cale lupte de box și, cu toate că rabdă bălțucuri pentru aceasta, dela ceice își dau seamă că rău face, o ține înainte așa.

Nu sunt acestea dovezi că trupul a luat-o înaintea sufletului și că pe oameni mult mai greu îi prinzi la treburile sufletului, dar gata sunt la cele ale trupului? Și dacă este așa, nu înseamnă că idolul trupului a ajuns din nou la putere, ca în vremea păgânismului?

Lată de ce se poate vorbi de un păgânism al vremii noastre.

Cugetările acestea, pe care noi le-am mai scris, pot părea cuiva prea umflăte și că lucrurile n'ar fi tocmai așa. De oarece noi, cei care scriem, suntem înfășurați ai creștinismului, ca teologi și profeți, scrisul nostru poate părea că prea înegrește unele porniri ale vremii noastre.

Cu toate acestea nu. Noi punem la cîntar părțile noastre. Le punem alături de ce și alții care nu sunt din țara noastră, și vedem că sunt și alții care zice că noi. Unul din aceștia e moralistul francez Paul Gaultier, care a fost în țara noastră la sfîrșitul războiului popoarelor, l-am cunoscut și noi în București și a fost ales de curînd membru al Institutului Francez.

Domnia sa a scos din tipar în anul acesta doua cărți: una cu numele de „Obiceiurile vremii” (*Moeurs du temps*) iar alta, mai nouă, cu acel de „Învățătură obiceiurilor din ziua de azi” (*La leçon des moeurs contemporaines*). Apoi lăta și Paul Gaultier numește tot păgânism apucăturile din vremea de azi, în care setea după gusturile trupului îneca cu totul grija de suflet.

Arhim. SCRIBAN

MAMA...

Prin negura vremilor apuse, bătrâni cu fulgi de neă în plete întrezăresc — retrăind clipe de fericele — o ființă scumpă, care le-a dat viață din viața ei, i-a alintat pe brațele-i neobosite, s'a sacrificat adesea pentru binele și mulțumirea lor; cei tineri își găsesc încă îndulcirea amarului sufletesc la pieptul aceleiași ființe iubite; iar copilași nevinovați gustă fericeala sub ocrotirea ei.

E mama...

În mijlocul frământărilor zilnice ale gloatei anonime, unde pare că la fierece pas înțalnesc un dușman, răsare o un nimb strălucitor figura blândă și surzătoare a mamei.

Cât de fericit se simte băiatul sau fetița care are cui să spuie suferința ce o are, sau cu cine să împărtășească bucuria sufletului său!

Cu mulți din lumea celor mici, vitregia soartei e înșă îndușoătoare până la lacrimi. Lipsiți de ceace au mai scump și drag, îndură zi de zi greutățile unei vieți chinătoare, încât devin fără să vrea cu totul sfioși pentru lupta cea mare și grea a zilei de mâine.

Copil orfan... Copil al suferinții...

Astfel de gânduri îmi aduc în minte o impresiionată scenă petrecută într-un sat de pe meleagurilor Basarabiei.

Soția unui sătean murise, lăsând în urmă-i un copil de câțiva anișori. Micul orfan simți îndată pierderea aceasta ireparabilă, întrucât îngrijirile și desmerdările tatălui său erau departe de a înlocui vocea dulce și inima de mamă a celui ce plecase...

Repetatelor tânguirii ale copilașului, săteanul spuinea adesea că ar fi bine pentru el dacă ar trăi mama sa să-l îngrijească. Într-o zi, copilul a dispărut de acasă și după multe cercetări a fost găsit în cimitirul la mormântul mamei sale, pe jumătate înghețat, cu o sapa lângă el, unde încercase să desgroape pe mamă-sa și odată cu ea fericeala lui.

Acost fapt petrecut, este fără îndoială un admirabil prilej de reflecții, referitor la mamă și fiu la ceace este și la ceace ar putea să fie mama pentru odrăsla ei.

În atmosfera iubirii materne, sufletele nevinovate ale copiilor se înmădiază și iau forma pe care — conștient sau inconștient — le-o imprimă voința mamei lor.

Un pedagog — Erasmus de Roterdam — a spus că atunci când copilul se naște, sufletul său este asemenea unei plăci de oară și că de modul în care se trag pe această placă diferite linii în diverse chipuri,

Dar pe noi ne găsește mai în pagubă decit pe păgânismul vechiu. Căci pe cînd acela își avea oameții lui mari care trăgeau dîră de lumină în mijlocul apucăturilor mulțimii, cum era un bărbat ca Plutarh, noi, din păgânismul acelei vremi, n'am luat decit idolatria trupului. Pe de o parte scăderea credințelor religioase și lipsa de interes față de tot ce nu se poate pipăi și mînuși; pe de altă parte grija de traiul sărătos, practica mișcărilor trupului, năzuiesc să facă din acest trup însuși idolul nostru.

Acestea sunt vederi ale lui Paul Gaultier și, precum vedeți, fără a ne fi înțeles unul cu altul, sunt cași încheierile noastre, că avem o întorcere spre păgânism și anume spre partea rea a păgânismului. Cînd noi bicuim în mola boxăriei dela noi, nu facem un păcat, fiindcă aceasta înseamnă că, cîndea vieții noastre scade. De aceea, dacă suntem cu toții datori să îndemnăm la îngrijirea trupului, a sănătății, în același timp, cu altă ma mult, suntem datori a îndemna la grija de suflet, ca cea mai de seamă grijă a noastră, spre împlinirea căreia trupul trebuie să fie numai o unealtă întreagă și sănătoasă.

Dar cînd toată patima mișcărilor cu trupul se oprește aci, fără altă grijă mai departe, zăcînd cu el în lene, trăind viața fără altă țintă decit a arăta lumii cum știi să dai cu pumnul sau cu piciorul, umbind apoi prin cafelele și case de petrecere, — înseamnă că o asemenea grijă de trup este o încheiere la idol care nu face aceste vremi, că mergem înapoi spre păgânism, spre lăturea cea mai urîtă a lui, spre cîntărea pumnului și căderea din ce în ce mai jos a acestei vieți.

Despre Paul Gaultier, care ne învață cum să cîntărim aceste apucături, trebuie să se vorbească mai des.

Arhim. SCRIBAN

Tot pe la noi!

Scriam într'un număr din „Cultura Poporului”, despre minciună, totodată enumerând și alte năravuri, ce-au prins rădăcini tot pe la noi, mai ales în ziua de azi când avem nevoie de fapte bune pentru a ne reface cu totul, după războiul popoarelor, care a încaibat în toate părțile lumii răutate sufletească.

Azi pe alocuri se mai văd oameni voinici și cu podoba feții, cum erau pe vremuri. Azi, moda maimuțărește pe om ca vai de capul lui. Vedeam mai zilele trecute, un om ca la 50, ani care purta o mândră barbă și mustați, îl văd ras și-i șede de minune: leit naiba. Și mai la fiecare pas observi câte ceva ce nu face pentru noi. Porțul în cele dintâi ne dă de răs și ne dnce la prăpastie. Pudră și roșu, mătăsuri și lacuri, pieptene și inele, parfumi și aromatele întrebunțează până și cea mai de jos fiică de sătean. M'a prins durerea văzînd o fetișcană, dînd 35 lei pe-un borcan de cremă de față. Fusese o zi la muncă, la un proprietar și iacă pe ce dă banii! Unde mai pui pudră, care nu lipsește din nici-o casă. Văd sătence — mîritate — care nu ies afară din curte până ce nu se rumenesc.

Își vinde oul, untul, laptele, puilul și leguma din gura copiilor și a soților și-și cum-pără aceste fleacuri, schimonosindu-și fața. Unde mai pui flăcăii: cu mînuși (acum vară) cu bastoane lustruite din prăvălia jidanului, pantalonii largi, ca la Paris, haine cioante, trișcoturi (iaca nume!), bastele ncondeiate cu tot felul de cicurii și stînjiniuri tot dela orașe; pe când flăcăian-dru de pe vremuri purta pâlărioară de paie împletită și cusută de mînușa lui, la care punea gherghina sau mușcata, avînd de ce se lega fețele satului, și purtau, iarna, haine de dimie făcute de mame și surori din firul tors al mioarelor, pe care el le păzia, zicînd doina cea nedespărțită.

În picioare purta opinci la care atârna ciucuri. Vara purta cămăși înflorate cu tot felul de răuri, peste care în-cingea brăciuruțele cu dese-nuri bogate, la care atârna batista cusută cu amnici roșu de ileana, frumoasa lui îndrăgostită. Ei! vorba cîntecului: „S'a dus vremea de demult!” Azi la horă e nenorocire. Au început să joace ca maimuțele și să cînte o limbă spurcată. Duminică și în zile de sărbători, altă dată micuțele bisericu de lemn nu erau încapătoare pentru săteni, cari mai ședeau și pe afară în genunchi s'asculte cu sufletele curate sf. Evanghelie. Azi, când locașul Domnului e ca un palat, sătenii își găsesc ocupații: ba la cărciumă, care-i zăvorâtă prin față, în dos cu ușile larg deschise, iar în mijloc cazanul cu otravă; ba la bărbieri, care Sămbăta mo-făie a lene, iar în ziua cîntîreii lui Dumnezeu și a sfinților, cîntăne foarfecele pela urechea elienților; ba la fotograf, care-i boește pe față, le dregă frizura și-i pune să zăm-bească; ba întruniri; ba la perceptor, care în timpul săp-tămănei și-a văzut de interese personale iar azi, când Biserica prăznuiește ziua Ta-tălui ceresc, zbiră ca un tur-bat la vardișt să-i aducă da-torniciu... Se observă multe în satele noastre. Dar cine le vede și le aude? Primarul n'aude, n'avede, ba rachiul din lîtră vede. Jandarmul iar așa, nu vede bietele dobitoace, înjugate la car sau înhă-mate la căruțe azi cînd tot-ul ar trebui să se odihnească.

Notarul încondeiază petiții, de multe ori pe teighiaua cărciumarului. „Doamne fereș-te și apăra cu țărșul” e o zicală hazlie a Romănului. El (Dumnezeu) ne ferește dar dacă noi căutăm cu lumăna-rea aprinsă!

I. N. DUMITRESCU-BISTRITA

Plățiți abonamentul

Anchetele „Culturii Poporului”

Aspecte din viața satelor noastre

— O zi printre răzeșii comunei Șuletea din Jud. Tutova —

Pentru locuitorii orașelor, deprinși să aibă toate de-a gata sub nas, viața cu aspect paacnic în realitate, însă o aspră împletire de bine și de rău, de rău mai ales a țaranului nostru, n'a prezentat mai niciodată un cât de cât motiv de preocupare și cercețare. Deaceia se și explică pîntruce încă în țara noastră, nu există nici pînă azi, înfăptuită acea sinceră apropiere dintre sat și oraș, așa cum o vedem la vecinii noștri.

La noi țaranul, este o mică excepție tot vita de muncă de acum o sută de ani, iar viața vitregă a sa tot o predestinare hărăzită de Creator dela începutul începutului.

La sate nu ne ducem decit cu gîndul să luăm nu ca să și dăm, și nu ne ducem decit de plăcere, de petrecere și de interese personale ori politice. Mai ales pentru aceasta din urmă grozav ne mai apucă uneori dorul să ne ducem pela satul Numai așa ne ducem altfel, nimeni nu vrea să se hazardeze prin gropile, răpile colbul înecăcios al drumurilor de țară;

Comuna răzășească, Șuletea, e poate una din cele mai frumoase, vorbim de aspectul ei pitoresc, a județului Tutova, este situată în partea de nord-est a Bărladului, la o depărtare de aproximativ 30 kil.

Drumul până la dînsa îl poți face fie luînd trenul Bărlad-Basarabeasca pînă la stația Suzana, aceasta ca fiind cel mai apropiat, ori fie pe cel de pe șeaua națională Bărlad-Vaslui avînd de trecut prin Bacău.

Dar nu drumul cel mai scurt ori cel mai lung care duce la această comuna, sunt scopurile rîndurilor de față nici poziția ei de pitoresc admirabil, ci cele văzute și auzite în timpul unei zile de vară cu căldura de captor, petrecută în mijlocul celor aproape patru sute de locuitori ai comunei.

Primul lucru cari l'am aflat dela săteni, de îndată ce-am făcut primul pas pe drumul principal al satului, au fost ravagiile făcute de epidemiile de pojar și dizenterie cari din cauza afuritei insuficienței a personalului sanitar, au făcut ca în Șuletea, în intervalul de o lună jumătate, să fie secerată viața a aproape 20 copii între 1 și 14 ani.

Au fost zile, ni-a spus harnicul preot al comunei Dumitru Dumbravă cînd mureau câte doi copii la o singură cauză, fapt cari mărea și mai mult durerea populației.

Tot dela preotul Dumbravă am mai aflat că în Șuletea sunt vre-o 30 de pelagrași și mulți sifiitici.

Dealtfel, la sate, mai todeauna molimile prind rădăcini și seceră regulat cele mai multe vieți. Și deși știm cu toții de aceste lucruri, totuși nu vrea nimeni să pășească la înmulțirea personalului Sanitar. Crede oare cineva adevăr constatat la Șuletea că e suficient un singur agent Sanitar la opt, numărăți bine opt comuni! Ce poate face acest, un singur agent sanitar? care nu are decit două mîni și două picioare? Ori câtă dragoste ar avea

acest biet nenorocit agent sanitar sădîd în sufletul său pentru slujba lui și pentru aproapele, tot zero este, pe lângă cele opt comuni ce le are în sarcina lui.

Alt lucru care, după cît am putut să observăm, nemulțumește pe răzeșii din Șuletea, este și felul cum se aplică noua lege administrativă (of! legile cari sunt la sate, numai pe dos se aplică pe semne!) căci, iată cum priveșc sătenii aceste legi; pe lângă că a adus o complectă schimbare în vechia administrație a comunei, apoi a mai făcut ca la primărie să nu găsești decit pe secretarul comunal și acela stînd din cauze de forță majoră.

Aluzie făcută la secretarul comunal din Șuletea acesta fiind invalid de război și avînd amputate amîndouă picioarele.

Dar cel mai mare dușman la sate este politica, aceasta ca pretutindeni pe cuprinsul țării noastre din pricina fătărilor mijloace cu care e făcută, împărțind locuitorii în tabere vrășmășindu-se de moarte. Iată prin urmare, unul din frumosele noastre daruri ce le dăuce plocon satelor.

Dușmănia prostească a politici care ruinează și minjește cu stropii ei cleioși și plini de miasme cea mai curată și mai parfumată undă de idealuri.

Și ceace e mai trist că la sate relele politici rău facute și rău aiese, au repercusiuni și în rîndurile păturei conducătoare: preotul și învățătorul.

O dovadă sinceră în acest din urmă caz este mărturia învățătorului diriginte dela școala din Șuletea, Nicolaie Popa, — minunea! el și cu preotul Dumitru Dumbravă nu fac ofcina nici unui partid care ne-a spus că din pricina cumplutului „păcat” de a nu face politica, are de îndurat multe neplăceri și boicotări dela colegii săi aceștia toți îngroșînd coada partidelor politice.

Auziți? Învățători pe învățători se poncegrec ei cari sunt chemași să aprindă lumina în cărți în conștiințele pline de beznă întunericului! Frumose exemple! Și pîntruce oare pentru un afurisit de colănaș pe care însă îl rod și-l ling alți dulăi.

Dar să punem punct acestor lamentabile stări de lucruri și să începem a nota și pe cele de merit care fac cinstea Șuletenilor.

Din dragostea fînterului pentru cultură, în această comună fînteză dar nu numai cu numele ori de dragul ochiilor lumii două biblioteci populare amîndouă deopotrivă de cercetate. Una din aceste biblioteci, cu peste patru sute volume, la școala pusă sub îngrijirea învățătorului Nicolae Popa, iar alta la biserică întemeiată și îngrijită de preotul Dumbravă, acesta avînd numai două sute volume.

Tot aici anul trecut, a mai luat ființă o filială a „Caselor Naționale” dar care este încă în stare embrionară din cauza lipsei de fonduri. Lucru pușin obișnuit la sate, sătenii din Șuletea mai au și o ligă a temperanței

Tot datorită respectului pentru ale învățătorii Șuletenii au isbitul să-și înalțe un frumos și nobil local de școală cu 3 săli de clasă și o cancelarie; și acum se pregătesc pentru construirea și celei de a patra săli de clasă. Școala este ridicată pe terenul donat în acest scop de regretatul Nicolai Caraiavan fost timp de 80 ani învățător în această comună, Nicolai Caraiavan este părintele actualului Virgil Caraiavan povătuitorul în bine și frumos al sătenilor de aci, d-sa locuind în Șuletea unde-și cultivă liniștit răzășia și cu care am avut cîntărea să mă întrețin cîteva ore.

Demnă de relevat este de asemenea și biserică satului, aceasta avînd o vechime de peste 150 ani în ultimul timp declarată monument istoric. În această Biserică există o Evanghelie legată în argint masiv, dăruiată de fostul preot al bisericii, azi trecut în rîndul dreptșilor, Gligore Dranga. Tot acest vrednic păstor de suflete a mai lăsat pentru folosința preotului titular o frumoasă casa parohială și un teren de 10 ha.

Între alte lucruri de remarcă în biserică mai este strana arhicrească a căreia vechime depășește înălțarea Bisericii, fiind luată de sigur din Biserica ce-a fîntat înaintea acesteia și a căreia amintire este păstrată prin locul Sfintei Mese.

Catapetasma, pe lângă o interesantă pictură bisericăscă veche care se crede a fi făcută de zugrăvul Morsun Eșeanu de pela 1820 are o caracteristică pe care n-o observăm aiurea și anume sub sf. Cruce de deasupra catapetasmai o chivără domnească cu doi vulturi deasupra sculptată în lemn și zugrăvita.

Comuna mai are și o capelă aceasta de dată recentă și înălțată în cimitirul satului.

Intrucât Biserica nu se mai prezintă în condițiuni încapătoare pentru credincioșii satului și afară de asta fiind și cam subredă, fostul paroh azi decedat, Mardare Roșcanu, a luat laudabila inițiativă de a se strănge fonduri pentru înălțarea unui nou locaș de îndrumare lui Dumnezeu.

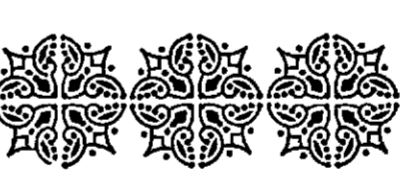
Inițiativa lui este continuată azi, de vrednicul său urmaș părintele Dumitru Dumbravă iar suma strînsă depășește 120.000 lei.

Aceste fonduri s'au strîns într'un mod cu totul original și anume prin donațiuni de cereale ale locuitorilor, care se depozitează într'un anumit coșar făcut în chiar fața bisericii.

Pe lângă acestea, în Șuletea persistă încă contrar înovațiilor moderne, vre-o șapte mori de vînt care dau un pitoresc deosebit satului.

Seceta și greutățile financiare au dat însă mult înăpoi aceste străduințe laudabile ale locuitorilor. Cum era de așteptat, și sătenii din Șuletea sunt secătuiți de datoriile dela bănci și cămătării ce cu mare greutate vor putea fi plătite și datorită căroră și-au schimbat simțitor condițiile de trai.

GHEORGHE NEDELEA

Ca o făclie...

De mult, n'am poposit
Cu gîndul
La tine,
O, mamă!...

Nu te-am uitat, că încă
Nu ți-a venit
Și ție rîndul
Ca să te uit... — Știi bine,
Că omul este într'adevăr
Mai mult uitare;

Și mai cu seamă,
Cînd inima lui dosădită,
Tremurătoare
Ca și un fir de păr,
Tînjește rău: întunecimi de
apă-adăncă,

Ascunse de lumina răsfățată
A bucurie,
De-a Soarelui slăvită
Și binecuvîntată
Și ca'dă sărutare...

Trăești adăne în mine
Și n'ai ajuns legendă ori poveste,
Ori muc de lumănare!...

Trăești — și arzi ea o făclie
Ce vine
La un altar de cununie:
Frumoasă, dreaptă, mare!...

CRIDIM.

Cînd Hoțul e împușcat

Hoțul își merita soarta, cînd e împușcat. Lumea todeauna vede cu părere de bine pînănia hoțului care s'a dus să fure și a căpatat un gloanț. „Așa i-a trebuit,” zic unii, „ce a căutat a găsit,” zic alții.

Cu toate acestea, dacă în zice obște se zice așa, uneori se zice și altfel. Proprietarul Marelș din Buzău a împușcat pe un soldat care-i fura struguri și lumea a zis „Eh, prea de tot! să omori un om pentru un strugure!” Anul trecut, niște soldași s'au dus noaptea să fure pepeni dela Mânăstirea Cetățuia.

Un călugăr, care era pus acolo cu pușca în mână, a văzut niște dihăni negre mișcădu-se, a tras și a omorât un soldat. Și aici lumea a zis cum nu zice de obicei: „O viață de om pentru un pepene!” S'au scris articole în care fapta călugărului era înegrită. Nu s'a zis cum se zice de obicei că hoțul și-a meritat soarta și că ce a căutat a găsit.

Pe călugăr, deși fusese pus să aperc avutul și să-l apere cu pușca, n'a avut cine să-l apere. Anul acesta, în Februarie, a fost procesul lui înaintea juraților la Iași și a fost osîndit la un închisoare. Pentru ce a fost osîndit, nu știm. Căci dacă este vorba pe osîndă pentru omor, aceasta se pedepsește mai aspru. Un an nu se dă pentru omor. Atunci pentru ce i s'a dat?

Pentrucă a făcut ce a fost pus să facă? Nu știu pentru ce. Iată însă că el nu s'a bucurat de judecata obișnuită a lumii în astfel de împrejurări și acum zace la închisoare.

Paznicul Ibram Eminovici și Mandache Iacob, din comp. II-a a depozitului central de munițiuni, în unire cu doi prieteni, s'au dus să fure struguri din via d-lui Bibescu, din Chitila.

Rănirea pentru un strugure au să zică unii. Dar nu e bine ca hoțul să știe că, de-o încerca, i se înfundă? Și n'ar fi prea bine ca tuturor hoților să li se întîmple așa?

A. S.

multe, și lumea iar a venit la părerele ei obișnuite. Au mai fost hoți împușcați, dar n'a mai urmat nimic.

După cum scria *Universul* dela 20 Februarie a.c., un sergent de stradă a împușcat din urmă în București pe un tînar care furase o pîine și fugea. Nu l-a omorât, dar l-a rînit. Vătmăre și aceasta.

Pe sergent însă nu l-a arestat nimenea. Credem că pe dreptate. Își făcea slujba lui. Dar și călugărul și-o făcea pe a lui.

Iată acum o pîjanie nouă, tot cu soldași, care se vede au păcatul acesta. Se găsește povestită în *Universul* dela 27 Sept. a. c.

INFORMAȚIUNI

TANȚOSIA AUTORITAȚII ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ.

Rar om care, în țara noastră, să fie în slujba lui cu blândețe, cu cuviința și cu răvna care i se cere! E de pomina pășania lui Dumitru Sturza care, fiind prim ministru și ad-interim la Culte, a sosit de peste granița la Predeal și a ajuns cu pașaportul în fața comisariatului de poliție care nu l-a cunoscut.

Ca autoritate a noastră care-și ține năruvil, comisariatul, în loc să-l întrebe cuviințat, în fața ferăstrucii unde se înfășurau călătorii, l-a întrebat mahalașeg: — Ce afaceri învârtiști dumnez? — Prim ministru și ad-interim la Culte, a fost răspunsul lui D. Sturza.

Își poate oricine închipui mutra comisariatului, care nu mai știa apoi cum să se milogască cerând iertare. Dar într'un fel sau altul, năruvirile autorităților nu s'au schimbat cu mult de atunci. Ele se socotesc tot stăpâne asupra cetățenilor și că pot porunci asupra lor și că pot să-l învârtăască așa cum or vrea. Sunt și oameni de alt-aluat între ei, e adevărat, dar nu sunt grosul și deci nu e vorba de ei.

Iată un caz de care pomeneste Universul dela 27 Sept. a. c., caz care te pune pe gânduri de ce e în stare să îndrăznească autoritatea pe spinarea cetățenilor. E un caz din multe, dar acesta e tipic și mai scârbos ca altele.

Iată-l: Duminică, 21 Sept. a. c., s'a

ținut la Turnul-Severin un concurs de motocicletă. Nimic de zis. Dar tot ce este un fapt neobișnuit, care nu de toate zilele, trebuie să turbure și să stingherească viața zilnică cu trebuințele ei? Doar lumea nu trăește cu concursurile de motocicletă, ci cu trebuirile zilnice. Deci concursul trebuia făcut așa ca să nu turbure alte treburi ale vieții obștești.

Așa! asta n'a intrat în capul autorităților din Turnul-Severin. Dacă este concurs toate să stea pe loc! Toți oamenii să-și fie răsuflarea, fiindcă e concurs și alta nu trebuie să miște!

Deci a fost pusă santinela ca să nu lase nici o trăsura de drumul gării între ceasurile 5 și 8 seara. Dar lumea era zorită să ajungă la gară, altul umbra grabnic să aducă un medic pentru un caz grav care era la șantierul de vapoare din Severin. Și s'au îngrămădit trăsurile și căruțele, peste o sută, și nu se putea mișca nici dela gară în oraș, nici din oraș, că nu le lăsa santinela. Un singur om pus ca o bătaie de joc pentru a ține în loc treburile a sute de oameni!

Pentru ce? Pentru că 3 motociclete să fie slobode să alege! Iaca treburi de autorități în țara noastră, da te miri că se trece ușor peste astfel de fapte și lumea este atât de răbdătoare de trece peste ele.

Arhim. SCRIBAN.

Note pentru o monografie a comunei Vâlcele-jud. Trei scaune

Vâlcelele (ungurii îi ziceau Elöpaták.

In arhivele și documentele românești găsite de noi cetim, Eleopatacul, Eleupatacul, Borghizul Eleupatacului, Vâlcelele și Vâlcele), este o stațiune balneară și climaterică importantă din țara noastră.

Inainte de război era considerată ca una dintre cele mai mari băi din Ardeal.

Istoricul acestor băi este important. Are un trecut de peste două veacuri. In a doua jumătate a secolului al XVIII. se găseau căscioare, aci la Vâlcele, cari adăposteau pe vizitaturii veniți să se tămăduiască cu apele Eleupatacului.

In 1790 s'au ridicat mai multe clădiri unele bogate, deoarece numărul celor veniți la aceste scalde creștea mereu din sezon în sezon. In anul 1792, Doctorul medic Barbenus din Brașov a făcut cunoșcerea acestei stațiuni climaterice și stațiune balneară din Ardeal, prin mai multe comunicări științifice și de propagandă. In prima jumătate a veacului actual, Vâlcelele avea o reputație, fără exagerare mondială.

In anul 1844, după ce proprietarul respectiv și-a aranjat chestiunile juridice respective, deoarece băile erau proprietatea mai multora, căscioarele au fost dărâmate și înlocuite cu edificii moderne.

Izvoarele existente pe acea vreme, le-a captat în conducte de piatră; în același timp a găsit și altele pe cari le-a pus în special în stare de a alimenta băile termale și reci de acid carbonic și de fier.

In 1875, Asociația Medicilor și Naturaliștilor unguri, au ținut aci un congres. Acest congres, a făcut ca aceste băi să fie foarte cunoscute de Unguri, dar și de boerii noștri.

In 1882 compozatorul, s'a transformat în Societate Anonimă, înregistrată la Tribunalul respectiv.

De la această dată începe o nouă eră constructivă. Atunci a început construcția actualiei șosele naționale, captarea bună a izvoarelor, descoperirea altor noi, dintre care unul a fost botezat izvorul „Principale Iosif al Ungariei” care în 1883 și-a făcut aci o scurată cură.

Tot atunci se modernizează instalațiile de bae (rece și termale), se sădesc brazii, se sapă un loc frumos (acum nu mai există) se prelungesc drumurile în pădure, pentru preumblare, se ridică localuri de distracție și un spital pentru săraci (care nu există azi din nenorocire).

In 1901, o rupe de noui, inundă Vâlcelele. Valea care tae stațiunea în două, s'a umplut într'atâta de apă că pavimentul de piatră, care o acoperea, a fost distrus.

După puțin timp, cu sacrificii bănești se fac canalizări, reconstruiri, se betonează albia râșorului, se acoperă cu șine de fier, peste cari se așează plăci Monier, astfel că azi Vâlcelele are un frumos loc de preumblare, deasupra albiu Văii.

Prin anii 1896-1902, băile de la Vâlcele au început a fi uitate, dar după aceea numărul cercetătorilor a scăzut.

Lucru ce l'am observat și în ultimii ani, 1926-1928, probabil din cauza unei propagande sărace, din cauza lipsei de confort, distracții, restaurante bune și mai ales din cauza unor fânțari și a prafului făcut de vehicule. Clădirile sunt făcute în mare parte din cărămidă și lemn, în stil elvețian: Comuna Vâlcelele odinioară făcea parte din jud. Alba-Ios, circumscripția plășii Hăghig. In prezent face parte din județul Trei-Scaune. Este situată la 2 1/2 ore departe de Brașov și 1 oră de orașul Sf. Gheorghe, la 43°-44, longitudine vestică și 45° 46' latitudine nordică, la 624 m. deasupra mării, Comuna este așezată într-o

vale ferită de curenți, cu aer de munte cu temperatură medie vara ce variază între 18°, 5 c și 22°, iar presiunea atmosferică medie 715 mm 1. Clima subalpină.

In 1927 zilele de ploaie au fost mai mult ploioase. Pădurile sunt de brazi și stejar. Adesea în luna August, la apusul soarelui, năpădesc în comună fânțari foarte supărători.

Gara cea mai apropiată este Feldioara, pe linia ferată principală Oradia-București. De la Feldioara până la Vâlcele cu trăsura, pe un drum foarte bun și frumos, faci o oră.

Băile sunt o porțiune a comunei cu parc, instalații și clădiri speciale.

Izvoarele minerale ale Vâlcelor conțin radium în cantitate destul de mare.

Ele sunt ape minerale bicarbonate mixte: alcaline-calcilitinifere. Aceste ape sunt rezultatul fenomenelor post-vulcanice din stadiul mofetic.

Braun, Bokay, Than, Chizer, și alți medici practicieni și balneologi, au declarat că:

1. Apele de la Vâlcele sunt mai bogate în acid carbonic decât cele de la Pymont, Kissingen, Franzesbad.

2. Sunt cele mai bogate în fier și bicarbonat de Sodiu.

Dr. Purjesz, fost profesor la Cluj și profesorul vienez Dr. Iosif Seegen (in opul său important: „Compendium der Heilquellenlehre Wien 1857”, recomandă în afecțiunile tubului digestiv și în dizolvarea acidului uric.

Amănunte bogate asupra izvoarelor și acestei stațiuni balneoclimaterice românești, găsim în lucrarea medicilor Dr. I. Liviu Câmpeanu și Tepeșu. (Stațiunile balneare și climaterice din România-Mare.

Despre date de alt ordin: istoric, medical, demografic, statistic, bisericesc etc, vezi și cele publicate (unele cu pr. paroh și învățător Iliu Paștină) de noi în „Clujul medical 1927” și „Transilvania” 1928.

Dr. Od. APOSTOL Cluj

Veșminte și odoare bisericesti.

In București, sunt 3-4 magazine cu veșminte și odoare bisericesti. Cu toate acestea nu este cunoscut tocmal cel mai mare și mai bine înzestrat. Pe Calea Moșilor, la Nr. 64, unde această lungă uliță se întindește cu strada Lipscani, se află LIBRARIA SFETEA. Această librărie are o întreagă latură, gemând de marfă bisericască, cu o fereastră largă, în care se văd o sumă de materiale pentru slujbele noastre bisericesti. Crucul, candelă, odăjdii, umplu o largă încăperie și ar avea cineva de unde să aleagă pentru tot soiul de gusturi.

Acesta e un magazin românesc, ține de Cartea Românească, se află așezat în plin centru negustoresc, aproape de biserica Sf. Gheorghe-Nou, unde e iniama Bucureștiului. De acela ne mirăm că un magazin ca acesta nu este cunoscut. Se înțelege însă de ce: Nu este în calea umbreltelor preofimil. Nu este nici pe drumul prin care s'ar mișca cineva către Mitropolie. Dar totuși e în miezul ferberii negustorești, e foarte la îndemână, pe linia multor linii de tranvaie, fie cele care vin dintr-o parte, fie cele dinspre Ducești Văcărești. De s'ar da cineva jos la înverșarea străzii Sf. Viueri cu Calea Moșilor, cățiva pași dela scoborâre, în sus, pe Calea Moșilor, acolo e și Librăria Sfetea și dai mai întâi cu ochii de geamurile largi unde liucește vasele de slujbă; de se dă jos din tranvaiul 1/4, care se oprește ceva mai sus de altarul bisericii Sf. Gheorghe-Nou, drept în fața se vede și librăria. De acela preotii și dărnicii creștini să la cunoști de acest magazin de marfă bisericască și să-și îndrepte pașii într'acolo. Le va părea bine că l-au descoperit și vor iudemma și pe alții spre el.

Unde duce beția. — Mai mulți săteni dintr'o comună a Jud. Mehedinți, s'au luat la întrecere să vadă cine mănâncă și bea mai mult. Întrecerea nu le-a fost bună căci un sătean a rămas mort pe loc, iar un altul se găsește rău bolnav în Spitalul din T. Severin.

Când ai noroc! — D. Bremont un fost negustor la Paris și acum domiciliat la Poitiers (Franța) a câștigat acum câțiva timp un milion franci francezi la loteria expoziției de coloniale, iar zilele trecute a mai câștigat încă un milion franci la tragerea financiară a orașului Paris. In lei românești aceste două câștiguri ar veni peste 13 milioane. Așa noroc mai rar.

Nenorocire. — Într'o mină de cărbuni din Anglia (Valsail) s'a produs o mare explozie din care cauză au fost îngropați de vii 40 lucrători. Deabia 7 cadavre au putut fi scoase afară.

Eminecu tradus în englezește. — De curând a apărut în Anglia un volum de poezii ale poetului român Eminescu traduse în limba engleză. Traducătorul a ales cele mai bune poezii. Cartea are la început o introducere de D-l Profesor N. Iorga, după care urmează o scrisoare a cunoscutului englez B. Shaw care spune că: „poeziile scriitorului român l-au transportat pe alte țărături”. Cartea nu poate să ne facă decât cinste, contribuind la cunoașterea literaturii noastre peste hotare.

Un dicționar româno-turc. — D-l Alim Isa Iusuf institutor în Bazargie a alcătuit un dicționar româno-turc care va cuprinde aproape 1.400 pagini. Până acum a și tipărit 3 fascicule pe cari le-a înaintat D-lui Ministru al Instrucțiunii. D-l Costăchescu a adus laude D-lui institutor și a promis că va stăruia ca instituția „Casa Școalelor” să acorde un sprijin pentru tipărirea acestui dicționar.

Cinci ani dela moartea Profesorului Ursu. — In ziua de 5 Oct. c. s'a oficiat un parastas la biserica Dichiu din București pentru pomenirea mult regretatului Profesor Universitar Ioan Ursu autorul mai multor studii istorice asupra poporului român.

Logodna Regelui Boris al Bulgariei. — Regele Boris al Bulgariei s'a logodit cu principesa Giovanna — fiica suveranului Italiei.

Anunțarea oficială a logodnei a produs mare bucurie în toate straturile sociale ale poporului bulgar.

Un mare nenorocire aeriană. — În apropiere de orașul Beauvais din Franța s'a prăbușit în noaptea de 5 spre 6 Oct. la ora 2 (noaptea) dirijabilul englez R. 101, cea mai mare aeronavă din lume. In dirijabil au fost 68 de persoane, dintre care numai 8 au scăpat cu viață. Cei alții toți au fost carbonizați (arși de vii) și nu se pot recunoaște decât după unele obiecte găsite la ei. Printre cei arși sunt și ministrul Thomson al aviației engleze, și Sir Brancker directorul aviației civile, precum comandantul și secundul dirijabilului.

Dela marea nenorocire a vaporului „Titanic” care s'a lăvrat de un munte de gheață în apele oceanului Atlantic, și din care cauză au pierit sute de persoane, aceasta e cea mai mare nenorocire care s'a întâmplat. Toată lumea s'a îngrozit la auzul acestei mari nenorociri.

Nu s'a stabilit precis cauzele catastrofei dirijabilului R. 101, care plecase din Anglia spre țărmurile Africei. Ziarele engleze cer o anchetă severă spre a se dovedi cauzele nenorocirii precum și vinovății.

Impotriva sectelor — Ziarul Universul (14 Oct. 1929) cercetează pe larg și cu laude o scrisoare nouă a Prea Sfinției Sale Episcopului Grigorie al Ardealului împotriva sectelor.

Zecce ani dela înființarea universității Clujului. — Anul acesta, se împlinesc 10 ani de când s'a înființat universitatea românească a Clujului. Se va face o mare serbare pentru aceasta. Ea a fost plănuită să se facă mai înainte, dar a fost amânată până acum de 2 ori. De data aceasta însă, se va face fără altă amânare, la 20 Octomvrie a. c., în fața Majestății Sale Regelui și a multor înalți dregători ai țării.

Cul dăm pensie. — Ziarul Libertatea din Orăștie (4 Sept. a. c.) scrie că, pe când un general al nostru, este la pensie și având și c'ucea lui Mihai Vițăzul pe piapt, nu primește pensie mai mare de 12.000 de lei, u: gurul Ugron Istvan, care a fost slujbaş al Ungariei, nu pe pământul său-pânt de noi acum, primește dela Statul românesc o pensie de 18.000 de lei. Dar pe ce, Doamne?

Cine ne batjocorește. — Ziarul Cuvânt Moldovenesc din Chișinău (21 Sept. 1930) scrie că gazetele rusești de acolo batjocoresc Biserica noastră ortodoxă românească și pe chiriarii noștri. Dovadă totuși că la noi se simt ceva mai bine ca la Ruși este că au atâta slobozenie că pot batjocori fără teamă. Ar fi să ne plângem noi, nu ei.

Jubileul unei reviste. — Revista medicală Spitalul, care iese în București, își sărbătorește la 8 și 9 Noemvrie a. c., 50 de ani de când și-a luat ființă.

Cu acest prilej, cărmuitorii revistei scot un volum de bună amintire.

100 de ani dela umblarea celui întâi tren. — Luna aceasta se împlinesc 100 de ani dela mergerea celui întâi tren. El a alergat la 30 Sept. 1830 dela Liverpool la Manchester.

Liverpool s'a făcut mare serbare în amintirea acestui fapt.

Ambasadorul Americii Davis a vorbit, cu ael prilej despre marea însemnatate pe care trenul a avut-o pentru progres și civilizație.

Negoțul desfrâului internațional. — De mult se urmează în lume negoțul cu vinderea femeilor și copiilor pentru a slui desfrâului internațional. Societatea Naționalilor urmărește și ea desfrârea acestui negoț, care se urmează în mare măsură și de care citim des prin ziare. Un congres pentru această chestiune s'a ținut în Varșovia, la 11 Octomvrie a. c., la care au luat parte asociațiile de luptă împotriva acestui negoț. La încheierea lui, s'a dat o mare recepție, la ministrul Zaleski, în cinstea congresiștilor.

Pastorală Patriarhalului. — L. P. S. Patriarh Miron a dat o pastorală, pe ziua de 10 Oct. a. c., cu privire la ajutoarele străne pentru zidirea bisericii din Costești, care a ars, cu credințioși cu tot, în noaptea de Vinerea Mare anul acesta. Din pastorală aflăm că s'au adunat până acum 9.000.000 de lei. Frumos rezultat.

Vechea școala din Blaj. — In același Nr. al Universului citim că la 11 Oct. 1754, sub Episcopul român unit Petru Aron, s'au deschis cele dintâi școale românești în Blaj. Deci sunt de atunci 175 de ani. Împlinirea acestui lung timp se va sărbători cu strălucire la primăvară.

O Biserică pentru surdo-muți. — Tot acolo citim că în orașul Chicago se află o biserică, anglicană, numită «A tuturor Ingerilor» și la care se face slujbă pentru surdo-muți. In ea nu se cântă, fiindcă nu are cine auzi, dar predici se țin prin semne. Slujba o face Preotul Tick, care slujește în felul acesta, prin semne. Tot el vorbește, în același fel, credincioșilor, care vin în număr destul de mare.

Episcop cu vederi sociale înaintate. — Tot acolo citim că Ungurii au la Debrețin un episcop reformat, cu numele Baltazar, având vederi sociale din cale afară de înaintate. El a alcătuit un program politic, din 12 puncte și l-a înaintat Contelui Bethlem, primul-ministru al Ungariei. A urmat un lung schimb de scrisori între episcop și primul-ministru. La urmă însă Contele Bethlem a răspuns că-i e peste putință să-și însușească punctele episcopului.

BIBLIOGRAFIE

Athanase Mironescu, fost Mitropolit Primat, Istoria Mănăstirii Cernica. Volum de 368 de pagini, formatul în 8 (mai mare ca al cărților de școală) cu 25 figuri în text. Tipografia Mănăstirii Cernica. Nu-și spune prețul.

Istoria a fost totdeauna un plăcut studiu. Cufundându-te cu mintea în scurgerea vieții care a fost, trăiești în altă lume și însoțești cu privirea atâtea înfățișări deosebite, care seamănă atât de puțin cu cele din vremea ta.

Fără istorie, nici nu poate fi un om de adevărată învățătură, fiindcă fără ea nu poți judeca cum se cade în treburile omnești. Cu toate acestea istoria, privită numai în liniile largi ale ei, cuprinzând, de pildă, povestirea unei vremi întregi, unei țări întregi, nu-ți poate da decât o oglindă săptă din ceia ce a fost. Nu ai amănuntele, ci numai o arătare departată despre ceia ce a fost. Deacea printr'o povestire, cum ar fi de pildă, istoria Greciei, istoria Babiloniei nu ai o înfățișare pipăită a cumpeții vieții, ceva urmărit cu inși ochii tăi. Pe acesta ne-o dau mai degrabă așa zisele monografii, adică povestirile care ne dau numai o latură dintr'o vreme, o așezământ al ei, un om sau o tagmă de oameni. Citind una din acestea, guști viața care a fost în însăși scurgerea ei pipăită. Vezi pe oameni în carne și oase și lei parte mult mai vie la depănarea pășănilor lor.

De acela tot cel ce are citi la noi cărțile lui Aricescu despre vremea dela 1821; tot cel ce are citi Zile revoluționare de Colescu-Vartice cece ar citi Cioculi vechi și noi de Filimon ori Zile trăite de N. Ganea simți plăceri mult mai mari decât numai citind un larg curs de istorie.

In această lumină trebuie să judecăm noi și noua carte a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Atanasie dela Mănăstirea Cernica, fostul Primat al României între 1909 și 1911. După ce s'a ostenit cu s'oaterea a patru mari volume, Istoria Bisericească a lui Eusebiu Popovici, pe care a dat-o pe românește din nemțești și tipărit-o în același tipografie a Cernicai, iute s'a apucat la treabă cu altă carte, destul de mare și aceasta. S'a pus pe citit și descursat multe documente ale Mănăstirii Cernica, pentru a alcătui istoria ei. Din această osteneală, avem acum această carte despre un singur așezământ al trecutului, despre mănăstirea aceasta din preajma Bucureștiului. Dar având-o acum pe aceasta, guști trecutul așa cum am spus mai sus, nu numai în liniile largi, subțiate și depărtate, ci în urmărirea amănuntului, în cele apropiate. O istorie a mănăstirilor nu-ți poate da acestea, fiindcă trebuie să dea

ceva din fie care, dar o istorie a unei singure mănăstiri îți dă chipul oamenilor, faptele lor mult mai deapredtut. De acela această nouă carte a Mitropolitului Atanasie ne face să gustăm mult mai viu și mult mai cu drag ceia ce a fost.

Urmărind paginile cărții, găsim că autorul a avut și tot meșteșugul de a ne înfățișa trecutul și starea mănăstirii în toate adâncimile ei. Mănăstirea înseamnă o întindere de pământ destul de largă, cu clădiri care au suferit prefaceri, cu o față a pământului care și ea a suferit prefacerile mânilor omului. Ea este apoi dată de ape pe care omul a: de luptat, pe care ar vrea să le zăgăziască și până acum n'a putut. Deci ce vedem acum nu este în totul cum a fost. Ei bine, Mitropolitul Atanasie stăpânește toate amănuntele acestor schimbări. Are o largă cunoaștere a locului, care nu este ușoară în învrăstarea lui cu pădure, baltă, așezări omenești, ruine și altele. Pe toate Mitropolitul știe să le spuie ce au fost odată, când și de ce s'au prefăcut. De aci încolo, în lungă povestire, ai înțepirile trecute în care s'a înființat mănăstirea, clădit ei, stăreții pe care le-a lăsat în mânăstire. Mult se întinde povestirea asupra stăruelii 18, uenic al vestitului Paisie. Prin acest stăreț Gheorghe, mănăstirea a ajuns la o mare înflorire. Ea a avut o vreme de cultură și de înaltă viață duhovnicească.

Alt șir despre stăreții care au urmat după el, despre proprietățile mănăstirii, despre satul vecin Cernica, despre clădirile ei, despre starea culturală a ei în vremea mai din urmă sunt tot desfășurări în care cititorul soarbe cu plăcere meșul vieții acestui așezământ de parcă ar fi martur al ei. Pe o sută de pagini apoi, urmează documente privitoare la mănăstire, foarte interesante și toate acestea. In cele 25 de figuri, privești cu curiozitate pagina 182 în care-1 vezi pe Mitropolitul Atanasie ciorovăind-se cu doi ofițeri nemți în vremea stăpânirii nemțești. Inalt Prea Sf. Sa, fiind nemțește; se putea răfi cu ei.

Un bogat indice alfabetic ușurează urmărirea cuprinsului. Mitropolitul Atanasie a fost totdeauna un bărbat împătimit de studiul istoric și literar și așa ni se arată și în această carte. I se cuvine toată cinstea și mulțumirea că a dăruit Bisericii și țării acest însemnat volum, care va îmbogăți cunoștințele multora și le va da vii desfășurări ca drumeți dealungul trecutului.

Arhim. SCRIBAN.

CÂNTECE POPULARE

„Cântec populare! Voi, scriu sfânt al credinței, ce legați timpurile vechi de cele nouă, în voi își pune un neam odoarele eroilor lui, nădejdea gândurilor și floarea simțămintelor lui.

Scriu plin de sfințenie, pe voi nici-o atingă nici v' sfărâmă vre-o lovire, dacă poporul vostru însuși nu v'a profanat.

Cântec populare! Voi stați și păziți biserica amintirilor naționale; aveți aripi și glas de arhangheli și arme ca și dâștii aveți. Flacărele mistuesc scrisul condeului; tâlharii jefuesc comorile, dar voi vă strecurați printre oameni, și dacă sufelele înjosite nu știu să vă hrănească cu dor, voi fugiți la munți, vă agățați de ruini și de acolo graiți din vremurile străbune”.

(ADAM MICKIEVICI) Astfel gândia Adam Mickievici despre comorile sufletului neamului, despre cântecul popularului, albina harnică sburătoare din floare în floare, cutegând din mireasma florilor miroșitoare, înconjurând otrava buruienilor rău făcătoare.

Și flăcăul satului în lunca Siretului, ca și cel din valea Mureșului ori Oltului, în singurătatea lui, în dorul inimii lui, făurește cântecul de nădejde, de desnădejde, de bucurie ori de tristețe, îl cântă din gură, din frunză, alții îl aud, îl prind și cântecul zboară dela suflet, dela inimă la inimă și fiecare își spune ceva din aleanul simțirii lui.

In legănatul fătului, mamele își cântă dorul dragostei de cănecor. Copilașii poporului în cântec se fac jocurile lor. La munca câmpului, la arat, la coasă ca și la secerși, cântecul nu este uitat.

Acolo plugarul își cântă dorul câmpului, dorul boulenilor tovarășii lui de muncă. Acolo ostașul de eri își cântă dorul de cei îndepărtați, dorul de camarazi, dorul de voinicie, de durere pentru cei căzuți pe câmpul de bătăe. Poporul trăește o viață întreagă prin cântecul lui.

Gânditorii ai sufletului lui! Comori veți aduna; albini culegătoare, scumpe odoare din sufletul neamului nostru la tezaurul lui veți adăuga.

D. URZICA, profesor la Liceul Militar Cernăuți.

Crede, părinte Dionisie, crede!

Părintele Dionisie e harnic și inimosul stăpîn al foi săptămânale Glasul Monahilor, pe care o răspîndește cu mîna sa în București și în toate colțurile țării și care a ajuns să fie foarte cunoscută. Plin de dorul de a face din toți cunoscuții săi cât mai buni creștini, și-a pus în gînd să puie la viață cumpătata mai întii personal tipografiei la care-și lucrează ziarul.

Respectat de toți cei din cuprinsul tipografiei, în cap cu D. Stoica Teodorescu, proprietarul Tipografiei Capitalei din str. Sfinții Apostoli, cuvîntul său este ascultat și toate îndemnurile sale sunt primite fără cîrrire.

Văzîndu-se prețuit de toți ai casei, Păr. Dionisie și-a pus în gînd să-1 dezvețe de patima fumutului. A stăi de vorbă cu toți, și cu cei mari și cu cei mici, le-a arătat răul fumutului și a căpatat făgăduință dela toți că se lasă de tutun. Cînd a crezut că lucrul s'a îndeplinit, iată pe Păr. Dionisie vesel, dînd la ziarul său chipul din față al tipografiei, cu tot personalul ei, în frunte cu D. Teodorescu și Păr. Dionisie însuși. De asupra se vedea scris „O tipografie fără fumători!”

Acesta era în numărul dela 6 Octomvrie anul trecut. Dar după un an de zile, suntem în drept să ne întrebăm: Oare o fi izbucnit Păr. Dionisie? Oare or fi finit legămintul toți ceice s'au prins că n'au să mai fumeze?

Bietul Păr. Dionisie se legăna în nădejdi deșerte. Tipografia au avut un zbor de însuflețire, în timpul căruia au făgăduit totul, dar n'a ținut mult.

Am dori acum să ne facă o dare-de-seamă însuși Sf. Sa ce mai este de „Tipografia fără fumători” după un an de zile?

Crede, Părinte Dionisie, crede! Te-au tras la fit toți la rînd: și conu Stoica și Sictiriu și Cocos și Neamțu și toți cîți se străduiesc pentru Glasul Monahilor.

Dar nu e pricină de descurajare: Ce nu s'a căpatat bîndînd din palme, se poate căpața cu vreme. Deci silește-te înainte!

A. S.

Cine face 5 abonamente plătite înainte, primește un abonament gratuit.